

Uqal̄hich Aglaañi Mark-ŋum

John Paptaaqtitchiri Quliaqtuaqaǵniqsuq

¹ Uvvauna tusaayugaallautauruq Jesus Christ-kun, iǵñiŋagun Agaayyutim. ² Agaayyutim uqautaa aglausimaruq sivuniksriqirikun Isaiah-kun, itna,

“Atañii, tuyuǵigisigiga uqqiraqtiga sivupni itqanaiyautitqulugu tumiksran sivunnapni.”

³ “Iñuk tuq̄liraqtuq iñuilaamiñ:

Itqanaiyautisiuŋ apqutiksraŋa Atanǵum, nalǵuǵlugu tumiksraŋa!”

Isaiah 40:3

⁴ Atuumasimaruq taatnatun, John Paptaaqtitchiri quliaqtuaqami iñuŋnun iñuilaami itnaqhuni, “Paptaaqtillusi mumiqqaǵusi killuqsautipsitñiñ Agaayyutimli natqigutigisigai killuqsautisi.”

⁵ Iñugiaktuat iñuich aggiumauraaḡniqsut ilaanun nakikŋapayaaq Judea-miñ suli Jerusalem-miñ. Quliaḡimatigik killuqsautitij John-ŋum paptaaǵniǵai kuuŋmi taggisiqaqtuami Jordan-mik.

⁶ John atnuǵaaqaǵniqsuq pikukturuum amianik, qisiŋmik tapsiqaqhuniļu, niq̄iqaqhuniļu pigligianik suli igutchaich siiḡñaqtaallianitñik nanipayaaq paqitnami.

⁷ Quliaqtuaqtuq, “Anunimma tikiūmagisiruq kamanatluktuuq uvaŋniñ, aasiñ siŋiilguyumiñaitchuŋaunniñ aluǵutiŋmik. ⁸ Aa, iļumutun paptaaǵaluaḡipsi imikun, aglaan ilaan paptaaǵisigaasi Ipq̄itchuakun Irrutchikun,” itnaqhuni.

Jesus Paptaakkaupman Aniqusaqaqsiupluniļu

⁹ Taipkunani uvluni Jesus aggigñiqsuq Nazareth-miñ Galilee-miittuami. John-ñum paptaagnigaa Jordan-mi. ¹⁰ Jesus-ñum qakipqauraqami imigmiñ tautuñigaa qilak añaqman. Agaayyutim Irrusia atqaqhuni miññiqsuq ilaanun tinmiağruuratun. ¹¹ Nipi tusağnağniqsuq pakmakña, “Ilvich piqpagiplutin Igñigigikpiñ, quyalimaagikma.”

¹² Tarakñatarra Ipqitchuam Irrutchim aullaqtinigaa iñuilaamun. ¹³ Taavani iñuilaami inniqsuq malğukipiaq uvluni, aasiñ tuunğaum uuktuallanigaa. Nayuutiniqsuq iñuilaam niğrutaiñi, aasiñ isagulgich savautityağniğaat.

Jesus Tuqluğniqsuq Sisamanik Iqaluñniaqtinik

¹⁴ Taipkunani uvluni Herod-ñum, umi-
alguruam, John tiguplugu isigñigaa. Jesus
utlautiniqsuq Galilee-mun quliaqtuaqhuni
tusaayugaañanik Agaayyutim. ¹⁵ Nipligñiqsuq,
“Pakma añaayuqautaa Agaayyutim qallipluni
atuumaasiruuq. Isummitqigitchi ukpigilugulu
tusaayugaağiksuaq.”

¹⁶ Uvvaasiñ Jesus pisuktualgitluni siñaagun
narvañan Galilee-m, tautuñigik aniqatigiik,
Simon-lu Andrew-lu, kuvriğñağniqsuak narvami,
iqaluñniaqtauplutik. ¹⁷ Jesus-ñum nipliutigik,
“Maliksikña. Uvakñaniñaglaan piññañniağisirutik
iñuñnik aqaluñniaqtitun.” ¹⁸ Tarvauvaa uniññiginik
kuvrağikkatik maliaqsipluguasiñ. ¹⁹ Tarakñatarra
Jesus pisuktuallaallakhuni tautukkik
aniqatigiik, James-lu John-lu, igñak Zebedee-
m, kuvriuğniqsuak umiağmikni. ²⁰ Jesus-ñum
tautupqauraqamigik tuqluğniğik. Unisiğaaktarra

aapagikkaqtik Zebedee akiññakniaqtuanun savaktaiñun umiami, maliaqsiplu guasiñ Jesus.

Iñuk Irrusiqłulik

²¹ Tikitñamin Capernaum-mun minguiqsiagvium uvluani Jesus katrağviatnuktigniqsuq ilisautriaqsipluniasiiñ. ²² Katimaruat aari-gaagusuñniqsut ilisauttutaiñik atakkii ilisautripluni anjalatchiñiqagtuatun, atlakaupluni ukunakña aglaliqiriniñ. ²³ Jew-ñuruat katrağviatni piqagñiqsuq irrusiqłulinmik nipliaruamik, ²⁴ “Iłaksianatigut. Jesus Nazareth-miu, suniaqpisigut? Uvuñaqpich piyaqquğukhuta? Nalunitchiga kisuutilaan, ipqitchuanurutin Agaayyutim tuyugikkaña.” ²⁵ Jesus-ñum tarra tiliñigaa irrusiqłuk itnaqlugu, “Qinuisaagiñ! Anilutinaasii anutmiñ!” ²⁶ Irrusiqłuum iñukniaq nagliksaaqtituullanigaa qiiqsruqmatununniiñ igialapkaqpauraqlugu uniksaqamiñ. ²⁷ Iluqatin tautuktuat taavrumiña quvigutchakpagitłutin apiqsruqtuutiaqsiñniqsut avatmun, “Qanusiu-niqpa una? Qanusiu-niqpa nutaaq ilisauttun? Una anjun anjalatchiñiqagħuni tilitlanigai irrusiqłuch, aasii ilinisa tupigitlanigaa.” ²⁸ Qilamik tavra siaminniqsuq taamna atuumaruaq nunaqqipayaanun Galilee-mi.

Jesus Mamititchiñiqsuq Iñugiaktuanik Iñuñnik

²⁹ Anikamin Jew-ñuruat katrağviatniñ tupqatnuñniqsut Simon-kutlu Andrew-tkutlu, piqatigiplugik James-lu John-lu. ³⁰ Simon-ñum aakaruaña nalaniqsuq uunaqlukhuni. Jesus tikipqauraqman uqautinigaat atniğñağniplugu. ³¹ Utlakħugu ağnaq tiguniğaa argaigun

makititlugu, aasiiñ uunaqłungiqsiqhuni. Tavra niqłiugutiaqsiñigai. ³² Minguiqsiagvium uvlua nunjitman, unnuksraakun siqiñiq nipianikhuni, iñuich tikiutriñiqsut ilaanun tamatkuniña atniğñautiliñnik atlakaagiiñnik suli irrusiqłuliñnik. ³³ Iluqatiñ nunaqqim iñui katiniqsut taavruma tupqum sivuğaanan. ³⁴ Jesus mamititchiñiqsuq iñugiaktuanik atniğñautiliaqtuanik atlakaagiiñnik suli anipkaipluni iñugiaktuanik irrusiqłuliñnik. Ilaan irrusiqłuiç nipliқunjiññigai atakkii ilisimaniğaat kisuutilaña.

Jesus Quliaqtuağniqsuq Galilee-mi

³⁵ Uvlaatchaurami qaugaluaqnagu Jesus aullağniqsuq nunaqqimiñ iñuiłaamun. Tavrani agaayuniqsuq. ³⁶ Simon-ñum piqasiqhuni piqatmiñnik pakaaqsiñigaa. ³⁷ Paqitnamitruñaasiiñ nipliutiplugu, “Iluqatiñ iñuich qiñigukkaatin.” ³⁸ Aglaan Jesus-ñum kiuniğai, “Aullaqtuk-sraurugut atlamun nunaqqimun. Uvañali quliaqtuağumaña taamani atakkii piqutigiplugu aggiqsuanuruna.” ³⁹ Tarra ilaa quliaqtuaqtuq katrağvinitñi iluqaani Galilee-mi, anipkaiplunilu irrusiqłuliñnik.

Jesus Mamititchiñiqsuq Auyugaqtualinmik

⁴⁰ Tarrasuli una auyugaqtualik tikiumaniqsuq Jesus-mun sitquqhuniasii iniqsruqlugu ikayuqu-pluni, “Ilvich pisuksiñağuvich mamititħiñaugikma.” ⁴¹ Jesus ilunñutçañniqsuq, isakługich argagikkani aksikługuasiñ. Nipliutiniğaa, “Pisugaağluna, mamititqugikpiñ.” ⁴² Jesus nipliğluqqaqtuq taavrumiña, taamna tavrakñatchiaq iluaqsiruq auyugaqtuağmiñiñ. ⁴³ Tarra Jesus-ñum

taamna anjun aullaqtitkaluaqnagu iñiqtiḡniḡaa,
 44 “Uqautiniaqnagu kiñaunniñ aglaan
 agaayuliqsimugutin, qiñiqtitchumigiñ iħuaqsiħhiñ
 ilaanun. Aatchuutiyumautin tunillautinik
 Agaayyutmun tuvraḡlugu Moses-ḡum
 tillisigikkaḡa mamititkaatinkii. Taatnaḡuvich
 iñupayaam iħtchuḡiniḡaa mamitilaan.” 45 Aglaan
 taamna anjun aullaqami uqallaaqsiñiqsuq
 atqunallapiaq siamitlugu mamitikkauħi.
 Taatnaqhuni Jesus isitqilḡuiññiqsuq nunaaqqiñun,
 aglaan aullaḡniqsuq iñuiħaamun, iñuichaasiñ
 utlaaḡaaqsiplugu nakitḡapayaaq.

2

Jesus Mamititchiñiqsuq Anḡtmik Aulat- laitchuamik

1 Kinuagun ikituurat uvlut Jesus utitqinñiqsuq
 Capernaum-mun. Iñupayaat uqaaqsiñiqsut
 aiñiplugu. 2 Iñugiaktuat kativagitlutiḡ tavrūḡa
 iniksraigutiniqsut tupqum iħuani naagaunniñ
 paam siħataani. Jesus-ḡum quliaqtuagutiniḡai
 Agaayyutim uqalħanik. 3 Tarra sisamat
 iñuich tavrūḡautriñiqsut aulatlaħaamik iñuḡmik.
 4 Qalligaluahutiḡ tikiḡuiññiḡaat Jesus
 iñugiakpagitlutiḡ iñuich. Tavra anḡmaḡlugu
 tupqum qilaḡa atqagtinniḡaat taamna aulatlaħaq
 qaatchiaqtuummaan. 5 Jesus-ḡum iħtchuḡiqamiun
 ukpiqsrisiqaqtilaanat, nipliutiniḡaa aulatlaħaq,
 “Nukatpiaq, killuqsautipnik natqigutigikpiñ.”
 6 Iħaḡich aḡlaliqirit aquppiruat tamaani
 isummatiqagñiqsut itna, 7 “Suvaata una uqaqpa
 Agaayyutitun? Taamna uqagñiqħuktauruq.

Agaayyun kisimi natqigutritlaruq killuqsautinik!”
⁸ Jesus-ñum irrutchiǵmigun kanjiaǵiliqamigich uqapılıhat, nipliutliǵnıǵai, “Suvaata uqapılıkpsi isummatipsigun? ⁹ Qanuq una nipliutitquvisiun aulatlaılaq, ‘Killuqsautipnik natqigutigikpiñ’ naagaqaa nipliutılhanik, ‘Makillutin, uqummatitin tigulugich pisugiñ?’ Nalliak qaǵanatlukpa? ¹⁰ Aglaan ilitchuǵitqugipsi Iǵñınan Anutim analatchiıǵılhanik maani nunami natqigutritıapluni killuqsautinik.” Tavrani nipliutigaa aulatlaılaq, ¹¹ “Tiligikpiñ, ‘Makillutin, tigulugu qaatchian aggiñ!’” ¹² Tavrakñatchiaq taamna anun makitiqtuq. Tiguplugu qaatchiani aullaǵniqsuq nakuqsipqauraqami. Qiñiqtuapayaat taavrumıña quviǵutchanıqsut. Kamasru-aqsiñıǵaat Agaayyun, “Tautunǵanıchugut taatnatchimik,” itnaqhutin.

Jesus Piksraǵniqsuq Levi-mik

¹³ Jesus taivrumunǵalǵıñniqsuq siñaanun narvanan Galilee-m aasii katirviginiǵaat iñugaaǵruich. Ilaan ilisautiaqsiñıǵai. ¹⁴ Tamaani apqusaaqami tautunıǵaa Levi, iǵñıǵikkaña Alphaeus-ñum aquppiruaq savaaǵmiñi manniqipluni. Tavra Jesus-ñum nipliutipmani itna, “Malıñña,” taavruma makitluni maliutliǵniǵaa.

¹⁵ Aasiñ taavruma aquagun Jesus niǵiñıqsuq tupqani Levi-ñum. Iñugiaktuat tax-siliqiritlu atlat killulıqiritlu aquppiqatiginiǵaich Jesus-ñumlu malıǵuaqtaiñlı. Tamatkua iluqatin maliaqsipmiñıǵaat. ¹⁶ Aglaliqirit suli Pharisee-ñuruat tautunıǵaat niǵiqatıqalugu tax-siliqirinik suli killulıqirinik. Taapkua nipliutigaiç

malig'uaqtai, "Suvaata ilaa nigiqatauva suli imiqatauva tax-siliqirini suli killuliqirini?"
 17 Jesus-ᵇum tusaakamigich nipliutigai, "Iᵇaqtuat taapkua atniḡñaitchuat inuqsranitchut taaktinik aglaan ilinich atniḡñaqtuat. Uvaᵇa agginitchuᵇa aiyugaagiaglugich nalaunnaruat aglaan killuliqirit."

Apiqsruun Uisauraatikun

18 Malig'uaqtai John-ᵇum Paptaagirim suli Pharisee-ᵇuruat uisauraaguuniqsuat piqusigiplugu. Iᵇanich iᵇnuich utlakamitruᵇ apiqsruḡniḡaat, "Suvaata malig'uaqtai John-ᵇum suli Pharisee-ᵇuruat uisauraaqmata, ilvilli malig'uaqtitin taatnatlaiᵇñiḡpat?" 19 Jesus-ᵇum kiuniḡai atrikusautmik, "Iᵇagiich uumani iᵇaqtatnig'iaqtuami uisauraaḡniḡpat iᵇaqtatnig'iaqtuam nayuutinin'anisuli? Taatnaḡumiᵇñaitchut iᵇaqtatnig'iaqtuam nayuutilhani. 20 Aglaan uvluḡ tikitkisiruuḡ iᵇaqtatnig'iaqtuam aullagviksraᵇa ilinitchiᵇñ. Tavra uisauraaḡviksraqpaaluk." 21 Jesus-ᵇum iᵇisautipsaaḡniḡai atrikusrautmik, "Iᵇuum utuqqaq atnuḡaaḡ iᵇaaḡumiᵇñaitchaa nutaamik ukiᵇhaamik atakkii iᵇaanuyumi nutaam utuqqaq alikpalaag'isigaa, aasiᵇñ allaḡ aglitl'ukhuni. 22 Naagasuli, iᵇuum utuqqaq puuḡ immig'umiᵇñaitchaa nutaamik asiam misuḡuanik atakkii nutaam misuqqum alikkisigaa asiam misuḡuan puuᵇa, suli asiam misuḡua maqigisiruuḡ taavrumakᵇa puumiᵇñ. Aglaan nutaaḡ asiam misuḡua immiutraksrauruḡ nutaamun puumun."

Qanuutautilaᵇa Ming'uiqsiag'vium

23 Uvluani minguiqsiagvium Jesus pisunniqsuq nautchiivikun. Tarra maliguaqtai tamaun-naaqaminj pukunniqsut mukkaaksranik, nigiaqsiplugitaasiin. 24 Tavra ilanisa Pharisee-nuruat nipliutilgiññigaa, “Atanji, suvaata ilinjich savakpat minguiqsiagvium uvluani maligutaksrakuagnañitkaluaqtuat tamarrumani uvlumi?” 25 Ilaan kiunigai, “Agliqimasuknağiksi David-numlu piqatainlu inuqsriulhat niqiksragmiknik? 26 David isigniguguuq tupqanun Agaayyutim nigipluniasii qaqqumik tunillaqtuutmik Agaayyutmun. Taatna atuumasruuniqsuaq Abiathar-num qaukliulhatni agaayuliqsit. Maligutaksraptigun kimun-unniin niqiksrautitqunjiññigaa avataatigun agaayuliqsit. Aglaan David-num niginiğaa qaqqiaq, aasiin aatchuğniğaa maliktigikkani.” 27 Taatnağaluaqamigich Jesus-nun nipliutipsaagniğai, “Minguiqsiagvium uvluani iniqtauruq inunmun aglaan inuk iniqtaunitchuq minguiqsiagvium uvluanun. 28 Taatnamik Iğniña Inuum atanguruq unniin minguiqsiagvium uvluani.”

3

Añun Argalik Pannaqluktanik

1 Jesus isitqinñiqsuq Jew-nuruat katragvianun. Aasiili tarani itmiñiqsuq añun argalik pannaqluktanik. 2 Jew-nuplutinj sivulliuqtuat qaunaksruaqsilgiññigaa mavruigisikmanaan minguiqsiagvium uvluani, tavraami agvisiksraqsiuqlugu. 3 Jesus-nun tarra nipliutinigaa añun argalik pannaqluktanik, “Makillutin

uvunagiñ.”⁴ Tavraniasiñ apiqsruqlugich taapkua, “Nalliak maligutaksrakuagnaqpa Minguiqsiagvium uvluani—savaaqaliq nakuuruamik naagaqaa pigiitchuamik, anniqsuiñiq iñuuligmik naagaqaa tuqqutchiñiq?” Aglaan ilinich nipaisaagniqsut.⁵ Uumitchaksaalthum tikiumaligaluagnigaa tarani aglaantuq ihurrutiginiñaa pitchigiñhatigun suli suksraqañhatigun, uummatiqaqhutin siqquqtuamik. Tarra nipliutiniñaa anun taamna, “Isivtkich argaktin.” Taavruma tarra isivinniñai, aasiitai argai ihuaqsiñiqsut iglumiktitun iliplutin.⁶ Tarra taapkua Pharisee-ñuruat aullaqtigniñiqsut, tarvauvaa sivunniuatigityaqlugich Herodkuayaat qanuq tuquiksrañagun Jesus-ñum.

Iñugayaat Narvam Siñaani

⁷ Jesus aullaqasriqhuni maliguaqtimiñik Galilee-m narvananunñiqsuq. Iñugaagruich malilgiññigaa Galilee-miñlu Judea-miñlu,⁸ Jerusalem-miñlu, Idumaea-miñlu, unataaniñlu Jordan-ñum, avataañniñlu Tyre-mlu Sidon-ñumlu. Taapkua tusaaniñaa kamañaqtuanik savaaqalha utlakluguasiñ. ⁹ Tarra Jesus-ñum uqaadiniñai maliguaqtini umiaq ikkiviksrani tiguñhiñaaguquplugu qanimiñun atakkii iñugaagruich ukua iñugiaksivagitlutin tatruliñaa.¹⁰ Mamititchianikman iñugiaktuanik, atlat atniñnautilgich tatviksraiññigaa aksiguklugu Jesus.¹¹ Tamarrasuli irrusiqñulgich tautukamitruñ putqataagvigiplugu niplianiñsutli itna, “Ilvich Iñiñja Agaayyutim.”¹² Aglaan iñiqtiqtañigai tamatkua ilinjitñun ilitchugipkautigitquniluni.

Jesus Piksrañiqsuq Qulit Malguiñik

13 Jesus kilvaqtaagnihsuq tunaanun kiniktaam nunam. Tarani qinñuañigai tamatkua pigisukkani. Tarra utlanñigaat. 14 Nalunaiqsagai qulit malguk maliguaqtiksrat, uqqiraqtaunik taiyuqlugich piqatigisuklugich, tuyugisuklugich quliaqtuagiaquplugich. 15 Sanñiksriññigai mamititchitlasiplugich atniññaqtuanik suli anitchitlasiplugich irrusiqłunñik. 16 Uvva ukua qulit malguich Jesus-ñum nalunaiqsagikkañi: Simon-lu atchikkaña Peter-mik, 17 James-lu John-lu igñak Zebedee-m Jesus-ñum atchikkak Boanerges-mik, mumiutiqaqhuni “Igñigikkak katlulam” [uumitchiyalallakhutigguuq]. 18 Suli Andrew-lu, Philip-lu, Bartholomew-lu, Matthew-lu, Thomas-lu, James-lu igñiña Alphaeus-ñum, Thaddaeus-lu, atla suli Simon Zealot-ñuruuq, 19 suli Judas Iscariot, taamna aatchuutigitniktuaq ilaanik.

Jesus-lu Beelzebul-lu

20 Akuniisunaaqani Jesus isigñiqsuq tupigmun. Inñugaagruich malilgiññigaat. Kiisaimmatai taatnaqhutin Jesus-lu maliguaqtinilu nigilguiligniqputunniñ. 21 Tavra ilaiñ tusaakamitruñ taatnaqtuaq aullañiqsut aggisityagukługu Jesus, atakkii inñuich uqautigigaat iluangigñiplugu. 22 Ilañich aglaliqirit tikiññigaat Jerusalem-miñ itnaqhutin, “Jesus Beelzebul-mik aňalatiqaqtuq, aasiñ anitchirağaqtuq irrusiqłunñik atuqlugu sanña aňalataata irrusiqłuich.” 23 Jesus-ñumtarra qallilaqunigai inñuich inñiñun uqautiuraagaqsiplugichaasiñ atrikusautitigun itna, “Qanuğuni tuunğa

anittaigisiva tuungagmik? ²⁴ Uvva nunaaqqim anjalatai akilliliqsuutikpata avatmun, taamna nunaaqqiq suksraungigñiaqtuq. ²⁵ Uvvasuli iñuich tupigmi atingiqpata akitñaqtuutilutin suksraungigñiaqmiut. ²⁶ Uvva taatna qaukhat tuungaich irrusiqlunji piyuutigumin avatmun, ilaan sanña isukhññiaqtuq. ²⁷ Uvvasuli atla atrikusaun: Kiñaunniiñ iñuk isigumiñaitchuq sanñiruum iñuum tupqanun ivayaqtuaqsiluniasiiñ sulliñaurañiñik aglaan sivulliulugu pitukkayağaa sanñiruaq iñuk, tavrakñaasiiñ ivayaqtuaqsiluni sulliñaurañiñik.

²⁸ “Uvvauna uqautigipsi, Agaayyun natqigutriyumaqtuq pisugaaqhuni iñuich kil-luqsautipayaanitñik suli uqagñiqhuktalipayaanitñik Agaayyutmik. ²⁹ Aglaan Agaayyutim natqigutiyumiñaitchaa taimuņa iñuk uqagñiqhutuutiruaq Ipqitchuamik Irrutchimik; taamna iñuk patchisaugisiruq isuitchuaguni.”

³⁰ Jesus taatnagñiqsuq atakkii taapkua upyaktuqlugu itna, “Taamna anjalatiqaqtuq irrusiqlunjmik.”

Jesus-ñum Aakanalu Aniqatiunilu

³¹ Uvvali Jesus-ñum aakana suli aniaqatiunji tikiññiqsut. Qichaqhutin qakma kilgiaqtinnigaat. ³² Iłanata aquppiruat avataani nipliutigaa Jesus, “Atañii, aakanlu aniaqatiutinlu kigga utaqqiñigaatin.” ³³ Jesus-ñum kiunigai, “Kiña uvaņa aakapiagiviyu unniñ aniaqatiupiağiviyu?” ³⁴ Saatlugich aquppiruat avatmiñi nipliutipsaagnigai, “Atañii, uvaņa aakapiaga suli aniaqatiupiatka! ³⁵ Kisupayaaq

savaaqaqtuaq pisulhanik Agaayyutim, taamna iñuk aniaqatiugigiga suli aakagiplugu.”

4

Atrikusaun Nautchiaksriqirikun

¹ Tarrasuli Jesus-ñum ilisautiaqsilgiññigai narvam siñaani imma. Iñuich katilgiññiqsut iñugiaksiplutin. Taatnaqmataasiiñ ikiniqsuq umiamun, mikiruoramik ayaktaallaklugu, aquvinniqsuq. Iñugaagruiç qichaqtuiñaqtut narvam siñaani. ² Ilaan ilisautiniçai iñugiaktuatigun atrikusautitigun. Aasii ilisauttutmiñi uqaaqtuutiuraaqługich. ³ “Naalağniłlagitchi! Iñugguuq nautchiityağniqsuq. ⁴ Nautchirapkaqlugu nautchiaksrat ilañich katagağniqsut apqutmun, aasiitai tinmiurat tikitłutin niğiniğaiç. ⁵ Ilañich katanıqsut uyagauruamun nunamun nunaqapianitçuamun. Nauniqsut qilamik atakkii nunakitłuni. ⁶ Aasiin siqinğum mayuaqami pasikługich atakkii kanıqapianitłutin pannaqłunıçai. ⁷ Suli ilañich katanıqsut akunğatnun kakitłagnat, aasiin kakitłagnat naukamin nagguviksraigñiçaiç asirrinıtlutin aasiin. ⁸ Ilañitsuli katakhutin nunagiksaamun asirriaqagñiqsut. Iñugiaksiplutin nauriñiqsut mukkaaksranik atautchimiñ iñuiñnaq qulinuttaaqhutin suli ilañich pinasukipianuttaaqhutin suli ilañich tallimakipianuttaaqhutin.” ⁹ Ilaan nipliutigai, “Taamna iñuk siutiqaqtuaq naalağnił.”

Sivunijat Atrikusautit

¹⁰ Kisinñuqamin, malıguaqtaiñ iñuillu tusaaruat ilaanik apiqsruğniçaat taavrumuuna

atrikusautikun. ¹¹ Jesus-ñum nipliutigai, “Agaayyutim sagviḡaa nalunaqtuanjanik aṇaayuqataan ilipsitñũhiñaq, aglaali tamatkunuja ukpiqsriṇitchuanun uqaḡaqtunja atrikusautitigũhiñaq. Taamna aglausimaruaq uqaḡiṇi immiumaruq Agaayyutim itnaut-tutigikkaṇa,

¹² ‘Qiñiḡaluaqhutin irimiknik ilisaqsritłaitchut, unniñ tusaagaluahutin siutimiknik kaṇiqsillaitchut.

Kaṇiqsiñiḡuminṇ mumikpiaqtut Agaayyutmun, ilaani natqigutigai killuqsautiṇitñik.’ ” *Isaiah 6:9-10*

Jesus Kaṇiqsipkaiñiqsuq Atrikusautmik Nautchi-irikun

¹³ Jesus-ñum apiqsruḡniḡai, “Naluniqpsiun taamna atrikusaun? Qanuḡmi kaṇiqsiñiaqpisigich atlat atrikusautit? ¹⁴ Nautchiiri nautchiuruq tusaayugaallautamik. ¹⁵ Ilaatni uqaḡiq nautchiaksraton katagaqhuni apqutmun; tamatkua iñuich tusaaplugu uqaḡiq, aglaan tuunḡaum tikitlugu qilamik aattaḡniḡai uqaḡhich nautchirriutauruat uummatinṇi. ¹⁶ Suli atlat iñuich atriḡugich nautchiaksrat kataktuat uyaḡauraalinmun; tusaaplugulu uqaḡiq qilamik quviasukhutin akuqtuḡugulu, ¹⁷ aglaan uqaḡiq kaṇiḷiṇitman akuniutłaitchuq. Kinuagun ikuḷliukḡlu piyuaqsiukḡlu ilipmaknik pigiplugu uqaḡiq qapiqtigāḡniqsut. ¹⁸ Suli atlat iñuich atriḡugich nautchiaksrat kataktuat akunḡatnun kakitłāḡnat. Taapkua tusaaruat uqaḡigmik ¹⁹ aglaan isumaaluutit iñuuniaḷikun,

kinnitñiñniaġutitlu umialgutmik suli kimmuġit supayaanik suqutiginġiġaġaġaat Agaayyutim uqalħa. Taimmaasiñ nauritlaitchut asianik. ²⁰ Suli atlat iñuich atripluġich kataktuat nunagiksaumun: tusaakamitruñ uqalġiku akuqtuqħuġu suli asirriaqahutiñ, ilañich iñuiññaq qulitun, ilañich piñasukipiatun, ilañitsuli tallimakipiatun.”

Naniq Ataani Utkusium

²¹ Jesus nipliutigikkani ilañiġai, “Atañji, iñuich iliraġinġitchaa naniq ataanun utkusium unniñ ataatnun siñigviich. Aglaan iñuich naniq iliraġigaa naniqagvinmun. ²² Agaayyutim iriqsimakkañi pakma sagviġisigai ilaatnigu. Iñuich kañiqsimañitchaluagumisigik pakma kañiqsigisigaich taimanigu. ²³ Kiña iñuk siutiġaġumi tusaatlaruañnik, ki ilaa tusaali.” ²⁴ Ilaan nipliutimmiñiġai, “Ki, naalaġnimmaagiksi ata! Qanutun naalaġnisilaaqsi taimma itpan, taatnatun kañiqsiaqtilaaqsi itkisiruq, suli kañiqsisaiññaġniaqtusi. ²⁵ Ilaa piqaqtuaq akuqtullaagisiruq aglaan taavruma piqañitchuam anniagisigaa pigikkani.”

Atrikusaun Nautchiaksrakun Nauraqtuakun

²⁶ Jesus niqliqsuq, “Atriquqtuq añaayuqautaa Agaayyutim iñuñmik nautchiiruamik nautchiaksranik nunamun. ²⁷ Unnuagagipman siñikhuni suli uvlugagipman makitluni savaaqaqtuq. Qaunaksraillaat nautchiaksrat nauraqtut, suli qanupiaq nalugaa nauħhat. ²⁸ Aglaan nunam naupkaqħuġu asirriraqtuq, sivulliuplugu nautchiaksraq nuillaqaqtuq qiñiġnaqsiuraqhuni aasiitai nauqqaqhuni puñja piññuqmata mukkaaksram, tavrakña

iluqani niqiksraq nauvaalukhuni. ²⁹ Aglaan asiat nautchiirim kipputmik kipiaqsiragigai, katitchivik tikiumaplunikii.”

Atrikusaun Mikiniqsrakun Nautchiaksrakun

³⁰ Jesus niqliqsuq, “Sumun atritlavisigu Agaayyutim anaayuqautaa iñuñnik? Uqautiniagipsi atrisilaanjanik. ³¹ Atriquqtuq nautchiaksrauramik atiquqtuamik mustard-mik. Mikiniqtagaluaqtuq nautchiaksrapayaaniñ nunami. Aglaan nautchirriutaukami nunami ³² naugaqsiraqtuq aglitlukhuni nauriapayaaniñ. Akiğuglüksipluni tiñmikuich uvlutiqağvigiragñigaat tagganjatni akutuqpalgich.”

³³ Suli iñugiaktuatigun atrikusautitigun Jesus-ñum uqaaqtuutiragñigai iñuich kaniqsilgutilaanjanitun. ³⁴ Ilaan uqautitlaitkai atrikusautailaaqhuni. Aglaan kisiñjuqamiñ maliguaqtini kaniqsipkağniuraapiaqlugich pirağñigai.

Jesus-ñum Quunnigüqtitkaa

³⁵ Tamarrumani uvlumi anaqaksraaqman ilaan nipliutiniğai maliguaqtini, “Akmunjaqta” ³⁶ Tavrani ilinisa uniññigaich iñugaagruich. Maliguaqtai ikiniqsut umiamiknun Jesus-ñum ikimmivianun. Atlat umiat itmiñiqsut. ³⁷ Anuqliguqman qailiguqhuni umianat immautiaqsiñigaa. ³⁸ Jesus aquani umiam siñiniqusuq akitchillaqhuni. Ilinisa itiqsagñigaat niplialaplutin, “Ataniiq, suginipiuñ piyaqqugupta?” ³⁹ Ilaa makitluni iñiqtiğñigik anuğilu qailiglu, “Ki, anuğaiğli!” itnaqhuni. Anuğaiqhuni quunnigüğniqsuq taatnaqman. ⁴⁰ Nipliutiniğai, “Suvaata iqsivisi ukpiqqutaitmatun?” ⁴¹ Taapkua

iqsiliqpauragñiqsut. Apiqsruutiaqsiñiqsut
 avatmun, “Qanusiuñiqpa una iñuk anuñimunniiñ
 qailiqpauratlu kamagivatruñ?”

5

Jesus-ñum Mamititkaa Iñuk Iñugiaktuanik Irrusiqlulik

¹ Ilinich ikaagñiqsut igluanun narvam
 nunañatnun Gerasene-nañmiut. ² Niupqauraqman
 umiamiñ paagñigaa irrusiqlulgum iluvğich
 akunğatniñ. ³ Uvvaguuq taamna iñuuniagñiqsuaq
 tamaani. Kia-unniñ iñuum qiliqsimalguitlugu
 kalimñigñik; ⁴ Akulaiqlugu qiligaluagagñigaa
 niukkunlu argaigunlu. Kiktugaalaragñigai
 qilğutini piiyaqlugich. Kia-unniñ iñuum
 nuyuiqsalguiñigaa. ⁵ Ataramik unnuamilu
 uvlumilu nayuutiragñiqsuq nipaapluni
 qipiqsralakami iluvğich akunğatnilu qimigaa
 qaañatnilu, suli iñugiaktuami killialapluni
 uyağanun. ⁶ Taiññaqiuraq qiniqamiñ Jesus
 aqpaliqsruğniqsuq ilaanun, sitquğvigiplugasiñ
 sivuğanun. ⁷ Iñuum iluaniñ irrusiqluum piyaa
 nipitugalukut, “Jesus, Iğñiña Qutchiññiqsrauram
 Agaayyutim, suniaqpiña? Agaayyutim
 atqagun inigikpiñ anasiññuqsauñitluna.”
⁸ Jesus-ñum tiligaa irrusiqluk anitquplugu
 taavrumakña iñuñmiñ. ⁹ Atakkii Jesus-
 ñum apiqsruğaa, “Sumik atiqaqpich?” Ilaan
 kiuniğaa, “Uvaña atiga Iñugiaktuaq atakkii uvagut
 iñugiaktugut.” ¹⁰ Tarra taavruma iniqsruagñigaa,
 “Tuyuginiaqsigut tamarrumakña nunamiñ.”
¹¹ Qanimi munaqsraqpauraqagñiqsuq malğunik

kavluutiḡnik kunianik, niḡiñiaqhutiḡ qimigaaami. ¹² Irrusiqḡuich iniqsruaqsiñiḡaat, “Isiqḡittigut kunianun taapkununa.” ¹³ Jesus-ḡum aḡiḡniḡai. Irrusiqḡuk aullaḡniqsut aḡutmiñ, isiqḡutiḡaasiñ kunianun. Iluḡatiḡ kuniat paḡalikhutiḡ anayasuktuaḡuḡatiḡ ipnakun. Naparaḡniqsut narvamun aasiñ ipiḡlutiḡ.

¹⁴ Munaqsriuat taapkuniḡa kunianik qimakhutiḡ uḡautiyagḡiḡaich nunaaqḡiḡmiut. Tamatkua iñuich aullaḡhutiḡ tautugiagḡiḡaat tamanna atuumaruḡ. ¹⁵ Iñuich utlautikamiḡ Jesus-mun tautuḡniḡaat irrusiqḡuḡaḡuḡaluaḡtuḡaq aḡuppiruḡ atnuḡaaqhuni qauḡrimapluniḡ. Taatnaqhutiḡ iñuich iqsitchaḡniqsut. ¹⁶ Tamatkua qiñiqatauruat uḡautiḡiaḡsiñiḡaat iñupayaanun qanuḡ atuumalḡa atlaḡuḡman irrusiqḡuḡaḡuḡaluaḡtuḡaq suli qanuḡ piyaḡḡulḡhat kuniat. ¹⁷ Tavra iñuich iniqsruagaḡsiñiḡaat Jesus aullaḡuplugu nunamikniñ. ¹⁸ Jesus ikiaḡsipman umiamun taavruma irrusiqḡuḡaḡuḡaluaḡtuḡam iniqsruaqsiñiḡaa maligukḡugu Jesus. Maligulillaḡiḡaa Jesus. ¹⁹ Naagauvva Jesus-ḡum maliquḡiñiḡaa aglaan itna nipliutilḡhiḡaḡniḡaa, “Ailutiḡ ilauraaḡnun uḡautiyakkich tamarrumiḡa kamaḡtuḡamik Atangum savauttutaanik ilipnun suli ilunḡuksriḡhanik ilipnun.” ²⁰ Tavra iñuk aullaḡniqsuḡ, aasiñ quliaḡtuagaḡsiḡluni nanipayaaḡ Qulini Nunaaqḡiñi qanuḡ kamaḡtuḡamik savaaḡalḡa Jesus-ḡum inḡmiñun. Tarra iluḡatiḡ iñuich quviḡusuḡniqsut.

Jairus-ḡum Pania suli Aḡnaḡ Aksikniḡtuḡaq Jesus-ḡum Atnuḡaanḡanik

²¹ Jesus utiqami igluanun narvam, iñugiaktuat iñuich katilgiññiqsut siñaani narvam. ²² Tavra aggiqmiñiqsuq aňalataa Jew-ñuruat katraǵviata, Jairus-mik atilik. Tautukamiuñ Jesus punniqsuq sivuǵaanun. ²³ Iniqsrullapiǵniqsuq itnaqhuni, “Paniuraga amma tuqułhiñaǵuqtuq. Ilillañniaqugitka argaktin ilaanun mamitquplugu. Iñuuyumauǵli.” ²⁴ Taatnaqmantarra Jesus taamuñaqatiqagiññiqsuq. Iñuich iñugiakpagitłutin malilgiññigaat taturuługuunniiñ. ²⁵ Aǵnaqtuuq tamaaniitmiñiqsuq atniǵñautiaqtuq auñmik qulit malǵuñni ukiuni, ²⁶ iħuaqsipkaǵniǵaluaqtitluni iñugiaktuanun taaktinun. Akiliqsuutigiplugitunniñ sulliñaurani iħuaqsiniññiqsuq, aglaan atniǵñaliqsaiññiǵniqsuq. ²⁷ Ilaan tusaakamiuñ Jesus utlautiniqsuq iñugiaktuat akunǵatigun. Tarra tunuaniñ aksiniñiǵaa atnuǵaǵikkaña, ²⁸ isumapluni, “Aksikkupku Jesus-ñum atnuǵaaña iħuaqsiyumiñaqtuña.” ²⁹ Tavrakñatchiaq aunaaqsrunaiǵniqsuq. Ikpiginiǵaa timigikkagmiñi iħuaqsilhi taavrumakña atniǵñautmiñ. ³⁰ Jesus ilisimaliqhuni sanñi aullaqtilaanani inmiñiñ kiniaǵniqsuq taturqtuani nipliqhuni, “Kia aksiksiqpaun atnuǵaǵa?” ³¹ Maliguaqtaiñ nipliutigaat, “Ilisimagaluaqługu iñugiaktuanun taturqtilaan, naagasuli apiqsruqtutin kimun aksiksilaaqnik.” ³² Jesus qiniǵniǵniqsuq kimun aksiksilaagmiñik. ³³ Taavruma aǵnam Jesus utlaniǵaa iqsiliqsiqhuni attaqsraliqsiqhuni ilisimaplunikii iħuaqsisilaagmiñik. Putluni sivuǵaanun uqautiniǵaa aksiniñiǵu. ³⁴ Jesus-ñum nipliutigaa, “Ukpiqsriħiqpich iħuaqsipkaǵaatin. Tutqiksautlasirutin, iħuaqsirutin

atnigñautigikkaqniñ.”

³⁵ Jesus uqaqtitlugu ilañich iñuich tikiññiqsut tupigikkaqaniñ taivruma aňalataan katraǵvium nipliqtuq, “Paniuran tuquaniktuq. Ilaksiatqinñiaqnagu Ilisautri.” ³⁶ Jesus-ñum suliqutigisunaqnagich nipliqsuat nipliutigaa aňalataa katraǵvium, “Iqsiñak, ukpiqsriñhiñagiñ.” ³⁷ Ilaan kiñañunniñ iñuk maliqunñiñigaa avataatigun Peter-mlu, James-lu, suli John aniqatigikkaq James-ñum. ³⁸ Tikitñamin tuqanun aňalataan katraǵvium Jesus-ñum qinñigai kiñuvǵurit tamatkualu qarit atqunallapiaq. ³⁹ Isiqhuni nipliutigai, “Suvaata itnagñiqpisi qiaplusilu? Una ililgaaq tuqunitchuq, siñiktuaqsiñiaqtuq.” ⁴⁰ Tamatkua mitautigiaqsiñigaa. Uvvaasiñ anitqunigai. Kisiñquqtuq aňayuqaaglu ililgaam suli taapkualu piñasut maliguaqtai isiqnisut ililgaam nalavigikkaqanun. ⁴¹ Tiguniñigaa ililgaaq argaigun nipliutipluguasii, “Talitha Coum” (mumiutiqaqtuq “Niviaqsiǵruuk, nipliutigikpiñ, makittin”). ⁴² Tavrakñatchiaq ililgaaq makinniqsuq pisuaqsipluniasiiñ. Taamna ukiuqtutilaaqǵniqsuq qulit malǵunnik. Taapkua nayuutiruat quvigutthallapiaǵniqsut. ⁴³ Ilaan iñiqtiñigai kisumununniñ ilitchuǵipkaquñitlugu tamanna atuumaruq aglaan niǵipkaquniñigaa.

6

Nazareth-miut Ukpiǵiñitkaat Jesus

¹ Taavrumakñ Jesus aullaǵniqsuq iñuquqniaǵviñmiñun. Maliguaqtaiñ malinñigaa.

² Minguiqsiagvium uvluani ilaa ilisautriaqsiruaq Jew-
nuruat katragviatni. Iñugiaktuat tusaakamitruñ
quviğusunıqsut nipliğhutiñ,

“Nakikñakiaq ilisimmatiqagñnikpa, una iñuk?
Kia marrumiña puqiutmik aatchuğniqpauñ suli
saññimik savaaqatlasipluni quviğnaqtuanik?

³ Taamna qiruñnik savaaqagñuusruguuq, amii?
Iğñiğigaa Mary-m. Suli aniaqatigigaat James-
numlu, Joseph-numlu, Judas-numlu Simon-
numlu, suli agñat aniaqatai marra iñuuniaqhutiñ
akunnaptikni.” Tarraasiiñ ukpiginiññaat

kamanatħa. ⁴ Aglaan Jesus-ñum itnağniğai, “Iñuich
nanipayaaq kamagiraqniğaat sivuniksriqiri
aglaan kamagitlaiññaat iñuguğviani unniñ
akungatni ilagikkaiñ naagaunniñ kiñungani.”

⁵ Jesus savaaqalguiññiqsuq quviğnaqtuanik
savaanik. Iłigaluagñiğai argañni ikituuranun
atniğñaqtuanun iluaqsiplugichaasiiñ. ⁶ Ilaan

quviğusuutiginiğaa Nazareth-miut ukpiqs-
risunıhat. Jesus nunaaqqiñuktağniqsuq
ilisautriaqsipluniasiiñ.

Jesus-ñum Aullaqtikai Qulit Malğuiç Malığuaqtini

⁷ Jesus-ñum sivunniuqatiginiğai qulit malğuiç
malığuaqtini, aasii aullaqtitkaqsiplugich
malğuuuttaaqługich. Saññiksriññiğai an-
itchitlasiplugich irrusiqlunınik, ⁸ tiliplugich,

“Iglaułapsitñi saagağniaqasi sumik aglaan
ayauppiuramik kisan; qaqqumik unniñ injiularim
puukatanınik unniñ manıñmik aullautriññaqasi.

⁹ Aluğuaqtuğusi suli atnuğaatqiutiksraılağusi.”

¹⁰ Suli ilaan nipliutiniğai, “Tukkuniğupsi

tupigmun atlamik tukkuksraqsiugumiñaitchusi aullağniaħapsitñunaglaan, ¹¹ suli iñuich paglanjitpasi naalağnisunjitpatigiglu uqalusi, unillugu nunaaqqiq ipsuktugumagiksi apyuq isigapsitñiñ. Taamna kilgutaugisiruq ilinjitñun akuqtuinisilaanjanik tusaayugaagiksuamik. [Illumun uqautigipsi, qağanatluñniaqtuq iñuiñi Sodom-ñum Gomorrhannumlu atanniivium uvluani taapkunakña iñuiñiñ nunaaqqim.]” ¹² Quliaqtuağutiginiğaat iñunun isummitqiquplugich mumiklugich killuqsautinjitñiñ. ¹³ Suli anittaiñiqsut iñugiaktuanik irrusiqñunik iñunniñ, uqsruqtigugillu uqsruğutnik iñugiaktuat atniğñaqtuat ihuaqsiplugichaasiñ.

John Paptaaqtitchiri Tuquniqsuq

¹⁴ Herod-tuuq, Galilee-m umialga, tusaaniqsuq Jesus-mik atakkii iñuich uqaqagñiqsut ilaanik nanipayaaq. İlanich iñuich nipligñiqsut, “John Paptaaqtitchiri anitqinñiqsuq tuquğimiñ. Taatnamik savaaqatlasiñiqsuq quviqnaqtuanik.” ¹⁵ Atlas nipligñiqsut, “Elijah-ñuvaluktuq.” Suli atlattuuq uqağniqsut, “Sivuniksriqirauvaluktuq ilanjanitun taipkua kamañtuat sivuniksriqiritun inilğaan.” ¹⁶ Aglaan Herod tusaakami nipligñiqsuq, “Una John-ñuniqsuq niaquikkaga, makitqikhuni tuquğimiñ.” ¹⁷⁻¹⁸ Sivvani Herod-ñum ilaqatigiliutinikkaña aniaqatmi Philip-ñum nuliana atilik Herodias-mik, John-ñum suakatağaluağniğaa Herod, “Maligutaksrakuağnanğitchuq aniaqatvich nuliagikkaña tuvaaqasiutigupku.” Taatnaqlugu Herod-ñum tigupkağniğaa John isiqsiuvinmuktitluguasiñ ağnaqtin quyalisuklugu.

19 Aasiiñ Herodias-ñum qinnautigaluagñigaa tuqqutchukkaluaglugu, aglaan taatnalguinñigaa piqutigiplugu Herod. 20 Herod-ñum attaginiñigaa John ilisimaplugu nalaunnapluni ipqitchuaq iñuk. Taatnamik tugluaqsimaagñigaa. Naalañnisuullapiagaa John tutqiilisuugaluannagmi naalaqtuapayaaqamiuñ.

21 Kiisaimma Herodias-ñum piviksrani nalautitpaa. Herod-ñum annivilirvia tikitman aiyugaaqliqhuni qaukñitñik kavamauruat, anuyaktillu qaukñitñik suli sivulliuqtinñiglu Galilee-m. 22 Tavra pania Herodias-ñum isiqhuni sayuñiqsuq quyaliplugu Herod suli tuyuñmianji. Umialgum nipliutiniñigaa añañuraq, “Iniqsruñiñ, sumik piqagukkapanik aatchuñisigikpiñ.” 23 Akiqsruutiniñigaa taamna añañuraq, “Qanutchipayaamik inñigupña qaitchigisigikpiñ, avvananikunniñ atañuñma.” 24 Niviaqsiaq aakamiñukhuni itnañigaa, “Sumik apiqsruñisivik?” “Apiqsruñumautin niaquanik John Paptaañirim,” aakaan itnañigaa. 25 Taamna utiñiqsuq qilamiksruaqhuni umialinmun nipliutiplugu, “Uvaña aatchuquruña ilipnun akkupak niaquanik John Paptaaqtichirim puggutamun ililugu.” 26 Umialgum tusaakamiuñ aliasulillapiagñiqsuq. Aglaan akiqsruqtuutni pigiplugu suli pigiplugich tuyuñmiani itigautipchangitchaa. 27 Tarva Herod umialik tilisiñiqsuq niaquiqsirimik niaquanik John Paptaaqtichirim aggiutritquplugu. Taavruma isiqsivinmukhuni niaquiñigaa John. 28 Aasiiñ aggiutiplugu niaqua puggutamun iliplugu qaiññigaa añañuramun, aasiiñ añañuram

qaitlugu aakamiñun. 29 Tavrakña John-ñum maliguaqtaiñ tusaapqauraqamitruñ taamna, aiñigaat timaa tugvaǵiaqluguasiñ.

Jesus Niǵipkairuq 5,000 Añutinik

30 Uqqiraqtit utiǵniqsut Jesus-mun, uqautipluguasiñ savaaǵikkaǵmiknik suli ilisautriǵmikniglu. 31 Iñuich utiqtaqpaitlutin

maliguaqtai niǵǵiviksraǵniǵaichunniñ. Taat-naqhuni Jesus-ñum nipliutiniǵai, “Kiata, kisiññuǵuutiluta iñuilaamun, minguiqsiallagiaǵitchi.”

32 Tavra aullaǵniqsut iñuilaamun umiakun kisimin. 33 Iñuich tautukamisigin aullaq-

mata, ilisaqǵniǵaich. Aqpatkaqsiliǵniqsut iluqaitñiñ nunaaqqiñiñ tikiumasukhutin sivuniǵvigikkañatnun taapkua sivuatni.

34 Jesus niukami umiamiñ tautuñniqsuq iñugiaktuanik iñuñnik. Iñunñutchañniqsuq

atriutiplugich ipnaiyaatun munaqsrailaatun. Tavra Jesus-ñum ilisautiuraaǵatasrugruñniǵai.

35 Uvluqpaguqman maliguaqtaiñ utlañniǵaat Jesus nipliutiplugu, “Manna nayukkaqput iñuitchuq, suli unnuaqsiyaa. 36 Aullaqtitkich

iñuich nunaaqqiuranun. Tauqsiaǵlich niqiksraǵmiknik.” 37 Tarra Jesus-ñum kiuniǵai, “Aatchuqsigik niqiksrañitñik.” Taapkua

apiqsruǵniǵaat, “Qaqquqsitquvisigut malǵuk tallimakipiak akiksranañnik niǵipkautiksrañatnik?”

38 Jesus-ñum nipliutiniǵai, “Qanutunmi samma qaqqianuraqaqpsi? Iñitchuǵiniurallaktiǵitchi.”

Iñitchuǵikamitruñ Jesus uqautigaat, “Paqittugut tallimanik qaqqianuranik suli malǵuñnik iqaluñnik.” 39 Tiligai iñuich aquvittitquplugich

ivigaamun. ⁴⁰ Tavra tallimaki pian utqataaqługich sulı malğukipiaq qulıtqataaqługich aquvititkaich. ⁴¹ Tigunıǵai tallimat qaqqian urat sulı malğuk iqalugaauraak, aagluqhuni qılanmun quyyatıplugich. Aasiñ avguqługich qaqqiat sulı iqalugaauraak qaiññıǵai malıǵuaqtimiñun autaaquplugich tamatkununa niǵisuktuanun. ⁴² İñuich niǵiñiaǵniqsut, iluqatın aasiñ niǵisuıllapiaqhutin. ⁴³ Niǵisuınanikmata katinnıǵaich qulıt malğuk aguupmaich ilakunik imalgich. ⁴⁴ Taapkunani niǵiruani 5,000-ıñunıqsut anıtıt.

Jesus Pisrukman Imıǵmi

⁴⁵ Niǵianıppauraqmata malıǵuaqtai aullaqtitkai umiakun sıvumiñi narvam iǵluanun, amuna nunaaqııuramun Bethsaida-mun. Aasii taatnaanıkami aitqunıǵai taapkua iñugayaat. ⁴⁶ Sulı aullaqtitkanıkamıǵich mayuǵniqsuq iǵǵımun agaayutyaqhuni. ⁴⁷ Qaumauraanjan unnuksraaqman umiaq ilıñıqsuq qıtqanun narvam, Jesus kisıvlıpkaqługu nunami. ⁴⁸ Qiñıǵniǵai sakuıllapiaqhutin iputtuat atakkii paaqługu anuǵı. Tamaanıguuq uvlaatchauraǵuqman pisuktuaǵniqsuq qaanagun imǵum. Qaanıqsagumaruatun piñıǵai. ⁴⁹ Tautunıǵaat ilısaǵıpmiñagulu pisuktuaqtuaq qaanani imǵum. Aliuqtuaqsiñasugıplutin nipliagaqsiñıqsut. ⁵⁰ Qiñıqamıtrun iluqatın tatamıniqsut. Qılamık Jesus-ıñun nipliutıǵai, “Quviatchauǵıgıchi, uvanauruna, iqsiñasi.” ⁵¹ Tarra utlanıǵai ikipluni umiamun, aasii anuǵaiqhuni. Taapkua quviǵutchallengeıniqsut. ⁵² Tautukkaluaqługu Jesus niǵıpkai pman

qaqqunik iñugiaktuanun kaniqsimalguiññiğaatsuli kisuutilaaja, ukpigilguitlugu tavrakii.

Jesus Mamititchiruiq Atniğñaqtuanik Gennesaret-mi

⁵³ Taapkua ikaaqlugu narvaq tulañiqsut Gennesaret-mun. ⁵⁴ Niukamiñ umiamiñ iñuich ilisaqligutiniğaat Jesus. ⁵⁵ Iглаuniqsut iluqaani nunami Jesus-muutriaqsiplutin atniğñaqtuanik akiyaqhutin siñigviksuummaisa ilitchuğikamitruñ Jesus sumiitilaaja. ⁵⁶ Napmupayaaq Jesus nunaqqiuramukman suli nunaqpañmun iñuich aggiutruğniğaich atniğñaqtuat illiuqaqlugich tumitchaanun apqusaagaksrañiñun Jesus. Tamatkua iñuich iniqsruğniğaat Jesus atniğñaqtuat aksillañiağukluguunniiñ atnuğaaja. Aasiñ taatnaqamitruñ nakuqsiragautiginiğaat.

7

Sivullianisa İlisauttutigikkañat

¹ Tavra ilañisa Pharisee-ñuruat suli aglaliqirit aggiqsuat Jerusalem-miñ utlañniğaat Jesus. ² Tautuñniğaich Jesus-ñum maliguaqtit ilañisa niğiruat igguğaluaqnagich argatin Pharisee-ñuruat piraksriutaatitun iñuñnun. ³ Pharisee-ñuruat suli atlat Jew-ñuruat niğillaiñniqsut igguğaluaqnagich argatin, kamagiplugu ilisauttutaat sivulliağikkağmiñ inilğaanimakña. ⁴ Aikamiñ tauqsigñiağvinmiñ sunik niğillaiñniqsut igguğaluaqatin. Suli iñugiaktuat piraksriutinich aapamiñ maligutmigaich itnatun ittuat, igguğlugich qallutit suli utkusiich suli puggutat. ⁵ Tavra Pharisee-ñuruat suli aglaliqirit apiqsruğniğaat

Jesus, “Suvaata maliguaqtitin maligutinipat ilisauttutigikkanitnik sivulliapta, nigiplutin qaqqianik igguḡnigilaanik arganmiknik?”

⁶ Jesus nipliutigai, “Ukpinḡuaqtaurusii, Isaiah sivuniksriqiri nalauttuq uqaqami ilipsigun, itnaqhuni,

Iñuich kamaksrulgugaluagaatḡa uqałhiñagmiktigun aglaan uummatinich unḡasiksut uvamniñ [piq-pagillapiangitlunja].

⁷ Kamaksruutaat uvamnun tanigilaanuruq atakkii ilisautrirut iñuich ilisauttutaitnik iliplugich maligutaksraḡiruatum Agaayyutim. *Isaiah 29:13*

⁸ Kamaginḡitkaluaḡisi tillisai Agaayyutim, aglaan kamaksriplusi ilitqutchiñik iñuknitḡaqtauruanik.”

⁹ Jesus-ḡum nipluutipsaaḡnigai, “Yaiy, nalunḡitkaluaḡnigiksi qanuq ayaksimaaliksrḡat tillisai Agaayyutim. Iḡsimagaluaḡlugu atuumaniaqtaksrauruq Agaayyutim pisulḡhagun kamagiraginḡitkisi aglaan ilisauttutisi malikkisi.

¹⁰ Moses tilisiñiqsuq, ‘Kamagiyumagiñ aapan suli aakan’ suli ‘Kiñaimña uqapiluuutriruq aapamiñik suli aakamiñik tuqqutaksraupiaqtuq’. ¹¹ Aglaan itna ilisautrirusi iñuum nipluutihñauplugik aḡayuqaanḡni ‘Corban’ (mumiutiqaqtuq ‘Ikayuḡukkaluagiptik aglaan qaiñḡaniktunja Agaayyutmun’).

¹² Taatnaqamigguuq patchisaiyaḡniraqtuq ikayuñiksraḡaluagmiñik aḡayuqaanḡmiñik. ¹³ Taatnaqapsi ayakkisi uqałhi Agaayyutim taavrumuuna ilisauttutipsigun. Suli iñugiaktuat atlat ilisauttutipsi atuumangigagigisi.”

Sut Qaayuḡnaqsiruat Iñunḡun

14 Uumaguuq tuqługñigai iluqaisa iñuich inmiñun nipliutiplugich, “Naalagñillaksitja, kanjisiyumausi! 15 Isaagaaqtuaq iñunmun silataaniñ qaayuğnaqsirağutañitchuq aglaan samna anniuğaaqtuaq uummatmiñiñ. 16 [Kiña iñuk siutiqaqtuaq tusaali.]”

17 Jesus-ñum unitñamigich iñugayaat isiğniqsuq tupiğmun. Maliguaqtaiñ kanjicsimasrukħutiñ apiqsrulgiññiğaat taavrumuuna atrikusautikun.

18 Suakatağniğai, “Kanjicsillaiññiaqpat! Tusaanitchuatun! Uvvaami qanutchim silataaniñ isaagaaqtuam qaayuğnaqsirağañitchaa iñuk.

19 Atakkii isaagaaqtanitchuq uummataanun aglaan aqiağuanun anipluniasiiñ timimiñ.” (Jesus-ñum nipliutigikmañ taamna niğiñnaqsigai niqipayaurat.)

20 Niplipsaaqtuq, “Sagviqsiquataqtuam iñunmiñ taavruma qaayuğnaqsirağigaa iñuk. 21 Samakña anniuğaaqtut uummataaniñ iñuum, pigiitchuat isummatit:

sayunajiq ilaqataunnani, tigliyuliq, iñuaqtuliq, 22 atlatuliq, kaviugutiqaliq, pigiiliqiliq, kinnitñiliq, inmiñun anjalalguilq, sanjaktulq, uqağniqluktaliq, kamanagasrugiliq, kinnañaaliq.

23 Iluqatiñ taapkua pigiitchuat sagviğaaqtut iñunmiñ, qaayuğnaqsipługuasiñ taamna iñuk.”

Ukpiqsriħa Ağnam Jew-ñunğitchuam

24 Tavrakña Jesus aullağniqsuq tunaanun Tyre-m suli Sidon-ñumlu. Isiğniqsuq tupiğmun nalutqugaluahuni iñunñun. Aglaan nalunilgiññiğaat.

25 Uvvauna ağnaq paniuraqağniqsuaq irrusiqłulinmik. Tusaaniğaa imma Jesus tikiumanipługu. Utlakamiñ purviginigaa isigaiñun. 26 Ağnaq Jew-ñunitchuq, animapluni

Phoenicia-mi Syria-mi ittuami. Taavruma iniqsrugñigaa irrusiqłuk anillañniaquplugu paniurağikkağmiñiñ. ²⁷ Aglaan Jesus-ñum nipliutigaa atrikusautmik, “İlilgaat sivulliulugu niğisuiqsuksraurut. Nalaunñañitchuq ililgaat qaqquksrañat aatchuutigihksrañat makunña qipmiñun.” ²⁸ Ağnam kiuniğaa, “Aa tarraami, Ataniiq, naagaunniñ qipmich niğgiviich ataatni niğisuupmiut kanganiñitñik ililgaat.” ²⁹ İlaan nipliutiniğaa, “Aarigaa, kiusrillautaqutintarra, ikayugısisigipiñ. Aggiiñ, taamma irrusiqłuk aniruuq paniurağikkaqniñ.” ³⁰ Taavruma aikami paqinniğaa paniurağikkani nalauraaqtuaq siñigviñi, irrusiqłucağñianitchalukut.

Jesus Mamititchiruuq İñuñmik Uqatlaitchuamıglu Tusaatlaitchuamıglu

³¹ Tarra Jesus aullalgiññiqsuq avataaniñ Tyre-m Sidon-kuaqhuni utlautipluni narvañanun Galileem, apqusraaqługu nunakun atilikun Decapolis-mik. ³² İñuich Jesus-muutilgiññiğaat iñuk tusaallaitchuuaq suli uqallaitmisigalugu. Tarra iniqsrugñigaat patıglugu argaiñik ihuaqsitquplugu. ³³ Tavra unjavaqtaagutillañniğaa iñugaagruniñ. İliplugu tikiğikkani siutañnun suli tivvuaqtuqługich aksinñiğaa uqağikkaña ihuaqsisukługu. ³⁴ Aağluqhuni qilañmun aniqsaaqpañniqsuq nipliqhuni, “Ephphatha” (mumiutiqaqtuaq “Añmağıñ”). ³⁵ Tavrakñatchiaq siuttak añmağniqsuk suli uqaña ihuaqsipluni, uqaqsipluniasiiñ kañiqsiñaqsipluni. ³⁶ Jesus-ñum tiliñiğai uqaqunıtlugich, aglaan iñiqtigaluaqtitlutıñ uqapsaagñiqsut tamarrumuuna uuma savaagıkkanağun. ³⁷ Quvigıutchallapiagñiqsut

nipliqhutin, “Ilaa savaaqaqtuq supayaamik pillautaqługu: tusaallailaat tusaatlasiplugich suliquallaitchuat uqatlasiplugich.”

8

Jesus Niǵipkaiñiqsuq 4,000 Añutinik

¹ Taipkunani uvluni iñugiaktuat iñuich katiniqsut. Niqiksraitmata, Jesus-ñum tuqługñigai maliguaqtini inmiñun, aasii nipliutiplugich, ² “Uvaña ilunñugigitka iñugiaktuat iñuich, atakkii nayuutirut uvaptikni piñasuni uvluni niqiksraigutiplutiñaasiñ; ³ uvaña aullaqtitkupkich niǵipkaǵaluaǵnagich ilinich taaqtukkaǵisirut apqutmi. Iñanich agǵiǵñiqsut unñasikuamiñ.” ⁴ Jesus-ñum maliguaqtaiñ kiuniǵaat, “Nakikñami maani iñuilaami qaqquqtuǵisivat taatnatun iñugiaktigiruat iñuich niǵisuiǵutin?” ⁵ Tarra apiqsruǵniǵai, “Qapsiñik qaqqianñuranik piqaqpsi?” Kiuniǵaat, “Tallimat malǵunñik.” ⁶ Tarra tiliñigai iñuich aquvitquplugich nunamun; aasiiñ tigukamigich tallimat malǵuk qaqqianñurat quyyavigiqqaqługu Agaayyun, avguqługich qaqqiat qaiññigai maliguaqtimiñun autaaǵutigitquplugich iñunñun. Aasiiñ piñiǵaat taamna. ⁷ Taapkua piqaqmiñiqsuttuuq mikiruuranik iqalugauranik. Jesus-ñum quyyatiplugich tiliñigai maliguaqtini tamatkuaptuuq autaaǵutigitquplugich. ⁸ Iluqatin iñuich niǵiñiqsut niǵisuiǵataqhutin. Maliguaqtit ilakut pukukmatigich immiǵñiǵaich tallimat malǵuk aguupmaich. ⁹ Taapkua niǵiruat iñugiaktilaaqǵniqsut 4,000 iñuich. Jesus-ñum aipkaqqaqługich ¹⁰ ikiniqsuq

umiamun maliguaqtinilu tiksiquhutin nunanjanun Dalmanutha-m.

Iñuich Qasiliñiqsut Quviqnaqtuamik Savaamik

11 Pharisee-ñuruat aggiqhutin uqavaagutiaqsilgiññaat Jesus uuktuaqsaguklugu, “Savaaqagiñ quviqnaqtuamik. Taavrumuuna ilitchugipkağumigaatigut Agaayyutim tuyugipialhanik ilipnik.” 12 Aniqsaagpagataqhuni Jesus-ñum qatmigiliutinigai nipliqhuni, “Uvvali ukua tautugukaminaglaan quviqnaqtuamik! Nipliutigipsi, Makua iñuich tautukkumiñaitchut quviqnaqtuanik savaanik nalupqinaigutaulugu kisuuutilaamnik.” 13 Taatnaqqaaghuni uninñigai. Ikipluniasiiñ umiyamun aullağniqsuq taavruma narvam siñaan igluanun.

Kaniqsitlaitchuat Maliguaqtit

14 Maliguaqtai aullaqamin piiguqtigniqsut qaqquunikunniñ aglaan atausilhiñaq qaqqianuraq taquagiligññaat. 15 Jesus-ñum tiliñigai, “Qaunagiyumausi puvlaksautaaninñ Pharisee-ñuruat suli puvlaksautaaninñ taavruma Herod atangum.” 16 Taapkua uqaqtuyaagaqsiñiqsut avatmun, “Una uqaqtuq taavruminā taquanitñapta qaqqiamik.” 17 Jesus-ñum ilisimalgiññigai kaniqsitlaihhatigun. Uqaqtuaq ilisautrihatnik Pharisee-ñuruat suli suragalhanik Herod-ñum, taapkuali uqaqhutin taquanihgmiknik qaqquunik. Taatnaqhuni apiqsruğniğai, “Suvaata uqaqtuyaagaqsilgitpisi akunnapsitñi qaqquunik taquaninñiplusi? Kaniqsinjitpisisuli? Puqisigivisi taatnatun? 18-19 Iriqagaluaqhusi

qiñilguitchusi suli siutiqağaluaqhusi tusaalgui-tchusi. Itqağinjıññiqpisiuñ tallimat qaqqiat niğipkautikapkich 5,000 iñugiaktılaaliñnun? Qapsiñik aguupmañnik immiuvisi ilakunik katitchikapsi?” Tamatkua kiunigaat, “Qulit malğunnik.” ²⁰ “Suli niğipkautikapkich tallimat malğunnik qaqqiat 4,000 iñugiaktılaaliñnun aasiñ ilakugikkanich pukukapsigich qapsiñik immiuvisi aquupmañnik?” Tamatkua kiugaat, “Tallimat malğunnik.” ²¹ Ilaan nipliutigai, “Suvaatami kanıqsilguitkaqsilgitpisi?”

Jesus İhuaqsipkaiñıqsuq Qiñitlaiımak Bethsaida-mi

²² Tikitmata Bethsaida-mun, tavrıñautiniğaat qiñitlaitchuaq iñuk inıqsruqluğuaıiñ ihuaqsitquplugu. ²³ Jesus-ñum tiguplugu qiñitlaitchuaq iñuk argaıgun, tasiuqlugu annisinigaa nunaaqqimiñ. Aasiñ tivvuaqtuqqaqlugik irrak patıñnigik argañmiñik nipliutiıpluğuaıi, “Sumik qiñitlasiñıqpich?” ²⁴ İñuk tautuñniagaqsıñıqsuq nipliıhuni, “Uvaña tautukkitka iñuich atriqaqlugich napaaqtunik pisuktuatun.” ²⁵ Jesus-ñum ilıtqiñıñıgai argagikkani irraknun, taututqıksaqamiasıiñ taamna ihuaqsıñıqsuq. Takpiksiliğñıqsuq. ²⁶ Qiñitlasipkaanikamiuñ Jesus-ñum uqautiniğaa, “Aıllaağıñ, aglaan nunaaqqımun utiqtiğniğnak.”

Peter-m Uqautiginiğaa Kisuutilaaña Jesus-ñum

²⁷ Jesus aullağniqsuq piqatigıplugich malığuaqtini nunaaqqiñun qanıñanun Caesarea Philippi-m. İgliqtualıgmikni apiqsruğniğai, “Kisuunivatña makua iñuich?” ²⁸ Tamatkua

kiuniġaat, “Ilaṅisa iñuich John Paptaaqtitchi-rauniplutin, ilaṅisa Elijah-ḡuniplutin, atlatlu sivuniksriqirauniplutin inilġaanimma, itna uqaġaqtut.”²⁹ Ilaan nipliutigai, “Ilipsimi kisuunivisitḡa?” Peter-m kiuniġaa, “Christ-ḡurutin Agaayyutim akiqsruutigikkaṅa.”³⁰ Jesus-ḡum tiliñġai uqautitqunjtluġu kimun-unniin.

*Jesus-ḡum Uqautiginiġaa Tuqutiksranilḡu
Aṅipkakkauḡiksranilḡu*

³¹ Tavra Jesus-ḡum ilisautiuraagaqsiñġai maliguaqtini, “Iġñiṅa Iñuum nagliksaaqtuk-srauruq, suli sivulliuqtigruat suli qaukḡiṅisa agaayuliqsit suli aglaliqirit ayakkisigaat. Tuqutkisigaat, aglaan piñayuakun uvlut aṅipkakkauḡisiruq.”³² Nalupqinaiyautigai tamatkuniṅa. Peter-m saniqpaktaagutillakḡu uqautiniġaa Jesus taatnatchiñik uqaqunjtluġu.³³ Jesus-ḡum takullakkaluaqamigich maliguaqtini iñiqtiġniġaa Peter, “Tuunġaaq, aullaġiñ uvamniñ atakkii isumaṅitchutin Agaayyutim isummasianik aglaan iñuich isumaṅatnik.”

³⁴ Jesus-ḡum tuqḡuqmiñġai iñugayaat inmiñun maliguaqtimiñunlu nipliutiplugich, “Kisupayaam maligukkumiña suksraaqtaksraġigaa pisulḡi, iqsriutiluġu sannigutani aasiñ maligluna.³⁵ Atakkii kisupayaam anniginiagumiun iñuulḡi tammaigisigaa aglaan kisupayaam tammai yumiuṅ iñuulḡi pigiluna suli pigilugu tusaayugaallautaq anniqsugiakun, taamna iñuugisipiaqtuq.³⁶ Iñuum piññaktaagiñhiñaugaluġaa suurapayaṅa marruma nunam, aglaan tammautigisigaa iñuutchie. Sakuunḡuraġniaḡha

atugumiñaitchuq sumun. ³⁷ Tarra sim-miutiksraitchara iñuum iñuutchie. ³⁸ Iłapsi kannugivalukkaatña ilisauttitkalu sivuğaatni iñuich killuuruat sayuñaruatlu. Taatnatun Iğñiñan Anjutim kannugigisipmigaaptuuq utigumi kamanautiqaguni aapamisun piqasiğuni ipqitchuanik isaguliñnik.”

9

¹ Suli ilaniğai uumiña, “Iłumutuuruamik nipliutigipsi, Iłanich marra iñuich tuquyumiñaitchut qiñiñaiññaan Agaayyutim anjaayuqautaa sanñgun.”

Jesus-ñum Atlanñuqtitha

² Kiñuagun itchaksrat uvlut Jesus-ñum kayuñiğñiğai Peter-lu, James-lu John-lu aasii sivulliaqsiplugich iggimun kisiisa. Qiñiqtitlugich Jesus atlanñuğniqsuq sivuğaatni. ³ Atnuğaanj qivliqisirauraqhutinj qatiqsiplutinj anjutun, kia-unniññ nunami salummağumiñaitkai qatiqsiplugich. ⁴ Tavrakñatchiaq tamatkua qiñiğmiñiğaiç Elijah-lu Moses-lu uqaqatigiaqsiptomatku Jesus. ⁵ Tarra Peter-m nipliutiniğaa Jesus, “Iłisautrii, nakuunayaqtuq uvani ittuiñagupta. Nappaitquguptigut nappaiñayaqtugut piñasunik palapkaaksranik, atautchimik ilipnun, atautchimik Moses-mun suli atautchimik Elijah-mun.” ⁶ Peter qanuğvillapiagñiqsuq tupañapluni, taatnaqhuni ilisimanğiññiqsuq sumikunniññ uqağikkağmiñnik. ⁷ Taatnaqsaqtitlugich nuviyam qulañiutiniğai. Nipi nuviyamiññ tusağnaqsiñiqsuq itnaqhuni, “Taamna ilaañuruq piqpagikkağa Iğñiğa, naalağniyumagiksi!” ⁸ Taapkua

alaqtaaqsikmata ilagikkak qiñiǵnainjaniktiǵniqsuk. Qiñilhiñǵniqsut kisanik Jesus-mik.

⁹ Iluqatin atqaaqsikamin taavrumakña iǵǵimiñ Jesus-ñum tiliñǵai uqautigitqunıtılgich qiñikkanıt Iǵñınan Anıtım anıtqılhanunaglaan. ¹⁰ Tamatkua tusaakamıtrıñ tillisaa qanuqsagviitkaluaqhutin apiqsruqtuutiaqsiñǵaat avatmun, “Qanutaauruaq una anıtqılıq tuqumiñ pıvaun?”

¹¹ Tavra apiqsruǵniǵaat Jesus, “Suvaata aglaliqirit uqagıuvvat Elijah aggiqsuksraunıplugu sıvulliuluni?”

¹² Kiuniǵai, “Tavra Elijah aggiqqaǵniaqtuq Christ-miñ itqanaiyaǵlugich supayaat. Uvvasuli aglausımaruaq Iǵñına

Iñuum nagliksaallapiaqtuksraugisiñıplugu sulı suksraǵıngıǵisiñıplugu iñunun. ¹³ Aglaan

nıpliutigipsi, Elijah aggianıtuq. Iñuıchaasıñ anallaqıkkaat qanupayaaq, tuvraqıluǵu aglausımaruaq ilaagun.”

Jesus Nakuqsipkaiñıqsuq Nukatpiagrunmik Irrusiqılınmik

¹⁴ Tamatkua utiqamin atlanun malıǵuaqtaiñun tautunıǵaıch iñugayaat sulı aglaliqirit uqavaaqtuat malıǵuaqtınun. ¹⁵ Iñuıch

tautukamıtrıñ Jesus quviǵusullapiaqhutin aqpaliqsruqhutin ilaanun paǵniǵaat.

¹⁶ Ilaan aglaliqirit apiqsruǵniǵai, “Sumik uqaqtuyaagıtiqaqpisi?” ¹⁷ Ilañata iñugaǵruıch

nıpliutiniǵaa, “Iıisautrii, tikiutrırıñı iǵñıǵıkkamnik irrusiqıluqaqhuni uqatlaiqsitıluǵu pıtchanınik.

¹⁸ Irrusiqıluum analataǵıpmagu ulǵutkaa nunamun. İlaa qıluraǵallapiagaqtuq, innulıqiıpluni qanıǵmigun, tırıquılapıluǵıch kıgutini sulı

tikkaksillapiaqhuni iluqagmi tuquruatununniñ. Uqautigaluagitka maliguaqtitin anitquplugu aglaan taatnalguiññaat.”¹⁹ Tavrali Jesus-ñum nipliutinigai, “Aatai, ukpiqqutaiññaqpat ilipsitñi! Qanutunaglaansuli nayugñiaqpisi? Qanutunaglaan iglutuqtaksragivisi? Taamna nukatpiaq uvuñautisaqsiumjata.”²⁰ Iñuich Jesus-muutiniññaat. Irrusiqñuum tautupqauraqamiñ Jesus, nukatpiağruk qiiqsruqtitkaqsiniññaat. Ulgupluni nunamun aksralikhuni innuliqi-aqsiniñiqsuq qanigmiñni.²¹ Jesus-ñum apiqsruğaa aapaña, “Qañaağlaan taatnailiva?” Taavruma nipliutigaa, “Imma ililgauraukigmiññaat. ²² Akulaiqñugu irrusiqñuum tuqunniagsimagaa igitqataqñugu ikniğmun suli imiğmun. Pitlagupku surağallañniagñuqtuq! Iñuñugillañniagñu ikayuqtigut!”²³ Jesus-ñum uqautiniññaat, “Arguasuktuksrañitichutin pitlanilñu. Ukpiqsriññaat supayaaq piññaauruq!”²⁴ Tavrauvaa aapaña ililgaam kappianaruq nipliqhuni, “[Ataniiq.] Ukpiqtuñu. Ikeyuñña ukpiqsrisiqatluqulñu!”²⁵ Jesus-ñum qiniğai iñuich utlaktigikkani. Iñiqtiğaa irrusiqñuk itnaqhuni, “Uqallaitchuaq suli tusaallaitchuaq irrusiq, anitqugikpiñ uumakña nukatpiağruñmiñ, aasiñ isitqisunaqnak.”²⁶ Irrusiqñuk igiallaksaqtuq qilurağaqtitlugu taamna nukatpiağruk, aasiñ uulillaktitlugu aniruq ilaaniñ. Taamna nukatpiağruk tuqunaruatun iliqtuq. Iñuich uqaaqsiniñiqsut, “Ilaa tuquliqtuq.”²⁷ Aglaan Jesus-ñum tiguplugu argaigun ikayuqñugu makitinniññaat.²⁸ Jesus isianikman tupiğmun

maliguaqtaiñ apiqsruḡniḡaat kisiḡḡuḡuutiplugu,
 “Suvaata anilḡuitpisigu taamna irrusiqḡuk?”
 29 Ilaan kiuniḡai, “Agaayuḡhiñalikun piḡiqillapiaqhuni
 [uisauraalikunlu] anitlagaa taatnasiḡ irrusiq.”

*Jesus Uqautigilgitkaa Tuqqutauliksraniḡu
 Anipkakkauḡksraniḡu*

30 Taavrumakḡaqhutiḡ Galilee-kuagḡniqsut.
 Iḡisimatqunḡiñḡiḡaa kimun-unniiñ naniitilaani,
 31 atakkii ilisautrisukhuni maliguaqtimiñik,
 itna, “Iñuich tigugisigaat Iḡñiḡa Iñuum
 tuqulluguasiñ. Tuqqutaunḡanikkumi piñayuakun
 uvlut taamna anitqikkisiruḡ.” 32 Aglaan
 maliguaqtaiñ kanḡiqsiḡiñḡiḡaat uqaaqtuutigikkana,
 taluqsraqhutiḡaasiñ apiqsruagḡalḡuiñḡiḡaat Jesus.

Kiña Kamaḡḡniqsrauva?

33 Tavra tikiñḡiḡiḡsut Capernaum-mun.
 Tupiḡmiillaḡmiḡ Jesus-ḡum maliguaqtini
 apiqsruḡniḡai, “Sumik uqaqtuyaagḡutiqaqpsi
 iglauḡaptikni?” 34 Kiunḡiñḡiḡaat atakkii
 iglaullaḡmiḡ uqaqaqhutiḡ avatmun nalliḡmiknik
 kamaḡḡniqsrauniaqmagaan. 35 Ilaan tarra
 aquvitluni tuḡḡuḡniḡai qulit malḡuich
 maliguaqtigikkani nipliutiplugich, “Kiña iñuk
 sivulliusukkumi aqulliuruksrauruḡ savak-
 tiḡuqmḡluni iluḡanḡitñun.” 36 Aasii qiñḡuaḡniḡiḡaa
 ilḡgaaq inillakḡugu akunḡatnun, saḡliriutiplugu
 itnaqhuni, 37 “Kisupayaam akuḡtuḡumiuḡ
 ilḡgaaq pisigiluḡa akuḡtuḡaana, suli kisupayaam
 akuḡtuḡumiña akuḡtuḡumiñaitchaana uvaḡalhiñaq
 aglaan akuḡtuḡaa taamna tuyuḡirigikkaḡa.”

Akitḡaqtuḡḡiḡtchuaḡ Uvaptiknun Iḡagillapiaḡikput

³⁸ John-ḡum Jesus nipliutinigaa, “Iḡisautrii, qinḡigikput una anitchiragiiruaq irrusiqluḡnik atuqluḡu atqiñ. Taavruma iḡuum maliguanitmigaaḡut. Uvvaasiiñ iḡiqtigikput atakkii maliguaqtiginitluḡu uvaptikni.” ³⁹ Aglaan Jesus-ḡum nipliutinigai, “Nutqaqtitnasiun atakkii iḡuum savaaqaqtuam quviqnaqtuanik atuqluḡu atiga uqautigiyumiñaitkaaña pigiḡilḡuḡa. ⁴⁰ Akitñaaqtuqtiḡitichuaq uvaptiknun ilaḡillapiagikput. ⁴¹ Nipliutigipsi, kisupayaam aatchuḡumisi qallugauramun imiksrapstitñik Christ pigipmasi akilḡiusiagitlasipiagisigaa.

Killuqsaqusaagutit

⁴² “Kia iḡuum killuqsaqusaagpagu ilaḡat makua ukpiqsrisiqaqtuat uvamnik ilḡilaatun, nakuutlukkayaqtuq taamna quḡisigmiutchiḡluḡu uyaḡakpaḡmik ipipkaḡpan taḡiumi. ⁴³ Suli argakpich killuqsaqtitpatin piiḡumagitin. Iḡuatlukkayaqtuq ilipni isiḡuvich iḡuuhḡmun argaiḡḡutin uumakḡa argaqaḡutin iḡluktun aullakiksraqniñ anasiñḡuqsagvinḡmun ikniḡmun qamitlaiḡaamun. ⁴⁴ [Tavrani qupilḡut tuquyumiñaitchut suli ikniḡ qamiyumiñaitmiuq.] ⁴⁵ Naagasuli isiḡakpich killuqsaqtitpatin piiḡumagitin. Iḡuatlukkayaqtuq isiḡuvich iḡuuhḡmun isigaiḡḡutin uumakḡa isigaqaḡutin iḡluktun iḡtauhksraqniñ anasiñḡuqsagvinḡmun. ⁴⁶ [Tavrani qupilḡut tuquyumiñaitchut suli ikniḡ qamiyumiñaitmiuq.] ⁴⁷ Suli ilvich irigikkaḡpich killuqsaqtitpatin piiqsigumagiñ qaḡuliḡluḡu. Iḡuatlukkayaqtuq ilipni isiḡuvich aḡaayuḡaḡaanik Agaayyutim atautchimik

iriqan̄naqpich uumak̄na mal̄ḡuṅnik iriqaḡutin
iktaulik̄sraqniñ anasiñ̄nuqsaḡvin̄mun. ⁴⁸ Tavrani
qupil̄ḡut tuquyumiñ̄aitchut

suli ikniq̄ qamiyumiñ̄aitmiuq. *Isaiah 66:24*

⁴⁹ “Maanīli iñuk̄ in̄miguuraq̄ maki-
talgutillaakkaugisiruq̄ iknikun. ⁵⁰ Taḡiuq̄
nakuuruq̄, aglaan̄ taḡium̄ taḡiuḡniiqpan̄
qanuq̄ taḡiuḡnīl̄iḡñ̄iaqpisiuṅ?
qanusriuliq̄aḡitchi taḡiutun, Taatnamik̄
akunn̄ap̄sit̄ni.” tutqiutiq̄aḡusi

10

Jesus İlisautriruq̄ Avit̄ikun

¹ Jesus aullaq̄ami tavrak̄na Judea-muṅniqsuq̄
iḡluanun̄ Jordan-ṅum̄ kuun̄an. Tavrani iñuich̄
katirvigilgitmatnī sivuanisun̄ Jesus-ṅum̄
īlisautiuraagaq̄sil̄giñ̄iḡai.

² İlan̄ich̄ Pharisee-ṅuruat̄ tikit̄l̄ugu
uuktuaqsaḡniaḡalualgiñ̄iḡaat,
mal̄iḡutaksrakuaḡnaqpā iñuum̄ avitkumiun̄
aḡnaqt̄iṅ?” ³ Taavrumalī kiuniḡaī apiqsruutmik̄,
“Qanuḡmī Moses-ṅum̄ tillisiq̄aq̄pasi?” ⁴ Tamatkua
kiugaat̄, “Moses̄ aglausimar̄uq̄, İñuum̄ aḡnaqt̄iṅ
avitchukkumiun̄ qaitchiq̄iliun̄ aglaṅnik̄
avirrutiksranik̄ aullaqt̄illuguasiñ̄.” ⁵ Jesus-
ṅum̄ kiuniḡai, “Moses̄ qaitchiruq̄ taavrumiṅa
tillit̄mik̄ pitchiḡīīhips̄igun. ⁶ Aglaan̄ aullaḡnīīh̄ani
Agaayyun̄ iñiq̄sipman̄ supayaanik̄ iñiq̄sipmiñ̄iq̄suq̄
aṅut̄mik̄ sulī aḡnamik̄. ⁷⁻⁸ Taatnamik̄ aṅutim̄
unitkisigaā aapanīlū aakan̄īlū, aḡnamik̄nun̄ īlīl̄unī
atausiṅ̄nuḡutikaasiñ̄. Tavra mal̄ḡuun̄ṅaiḡutik̄

aglaan atausriᅇᅇuᅇisirik. ⁹ Taatnamik kia-
unniĩn iᅇuum avitinniaqᅇagik Agaayyutim
atautchimuktitaᅇikkak.”

¹⁰ Isiqaminᅇ tupiᅇmun maliguaᅇtaiᅇn apiᅇs-
rutqilᅇiᅇᅇiᅇᅇaᅇ taavrumuuna. ¹¹ Jesus nipliutigai,
“Kisupayaaᅇ avitchumi aᅇnaᅇmiᅇiᅇn aasiᅇn
kasuutiluni atlamun atlatuᅇtuᅇ akitᅇaᅇgluᅇ
aᅇnaᅇqaaᅇtiᅇ. ¹² Naagaᅇaa aᅇnam avitchumiᅇ
aᅇutni aasiᅇn kasuutiluni atlamun taamna aᅇnaᅇ
atlatuᅇtuᅇ.”

Jesus-ᅇum Agaayyutigai Iᅇlᅇaurat

¹³ Iᅇaᅇisa iᅇuich iᅇlᅇaᅇat Jesus-muutiniᅇaich
aksiᅇuplugich. Maliguaᅇtaiᅇnaasiᅇn iᅇiᅇtiaᅇsiᅇiᅇaich
iᅇuich tikiutriruᅇat iᅇlᅇaanik. ¹⁴ Jesus-ᅇum
iᅇitᅇuᅇiᅇkamigich iᅇuagiᅇiᅇᅇiᅇᅇai. Nipliutiniᅇai,
“Iᅇlᅇaurat uvamnuktitchigik. Avriaᅇutaunagich
iᅇiᅇitᅇn un atakkii Agaayyutim aᅇaayuaᅇtaᅇ
aᅇmaruᅇ iᅇuᅇnun atriᅇaᅇtuᅇanun iᅇlᅇaanik.
¹⁵ Itᅇaᅇisiᅇuᅇ una! Taapᅇua akuᅇtuᅇtuᅇat
aᅇaayuaᅇtaᅇanik Agaayyutim iᅇlᅇaurat
akuᅇtuᅇiᅇmatun, kisimiᅇ taapᅇua tavrᅇaᅇisirik.”
¹⁶ Tarra ilaan saᅇliriutikamigich iᅇlᅇaᅇat, iᅇiᅇlugich
argaᅇni iᅇiᅇitᅇn agaayyutiniᅇai.

Nukatpiaᅇ Sulliᅇaurauᅇaᅇtuᅇaᅇ

¹⁷ Jesus aullapᅇauraᅇman iᅇuum aᅇpaliᅇs-
ruᅇhuni purviniᅇaᅇ itnaᅇluᅇu, “Nakuuruᅇaᅇ
iᅇisautrii, ᅇanuᅇluᅇa piᅇᅇakᅇaaᅇatlasiniᅇaᅇpiᅇ
isuitᅇuamik iᅇuᅇiᅇmiᅇ?” ¹⁸ Jesus-
ᅇum apiᅇsruᅇniᅇaᅇ, “Suvaata atᅇiᅇpiᅇa
nakuuruamik? Atautᅇiᅇhiᅇnaᅇ nakuuruᅇ,
taamna Agaayyun. ¹⁹ Iᅇisimagitin tillisauruat,
‘Iᅇuaᅇtuᅇᅇnak, atlatuᅇᅇnak, tiglikᅇuᅇᅇnak, saᅇlunak,

saglutaqnak, kamagilugu aapan suli aakan.’”
²⁰ Taavruma iñuum kiugaa, “Iñisautrii, iluqaisa tamatkua tupigigitka nutaullamniñaglaan.”
²¹ Tavra Jesus-ñum tautuñigaa piqpaqsrihkun itnaqlugu, “Atautchimik inuñniqsutin. Aullağutin tunityakkich sulliñipayaagikkatin aasiñ qaillugich maniññaktatin inuqsraqtuanun. Iñvilli umialgutiqağumautin pakmani. Aasiñ taatnaanikkuvich maligluja.”
²² Iñuk tusaakami taavrumiña aliasuliñniqsuq, aasiñ aullağniqsuq iñuilliuiliqhuni atakkii suuraupkaqpaitluni.

²³ Jesus qiniqtuağatağaluaqamigich nipliutiniğai maliguaqtini, “Qanutun sakiqnaqtigigisiva tamatkunani umialguruani isiksrañat Agaayyutim añaayuqautaanun.”
²⁴ Maliguaqtai quvigusuñniqsut taavrumiña niplioman. Aglaan Jesus-ñum nipliutitqinñigai, “Iñilgaat, qanutun sakiqnaqtigiva [umialguruani] isiksrañat Agaayyutim añaayuqautaanun.”
²⁵ Qağanatlukkayaqtuq pikukturua isiksraña ‘Iraagun Mitqutim’ uumakña umialguruamiñ isigñiakiksrañaniñ Agaayyutim añaayuqautaanun.”
²⁶ Maliguaqtai quvigutchallapiağniqsut, suli apiqsru-aqsiplutin inmiknun, “Kiñami anniqsuğisiñiqa?”
²⁷ Jesus-ñum qiniqamigich irigruiñaqlugich nipliğniqsuq, “Iñuk anniqsuğumiñaitchuq inmiñik, aglaan Agaayyutim kisimi anniqsutlagaa atakkii Agaayyutim supayaaq savaagitlaplugu.”
²⁸ Tavra Peter-m nipliutiniğaa, “Atañji, unitchikput sua iluqaan malikhutin.”

²⁹⁻³⁰ Jesus-ñum kiuniğaa, “Nipliutigipsi, Iñuk unitchiyumi kinuniğmiñik, aniaqatmiñik,

aapamiñiglu aakamiñiglu, qitungamiñik, unniñ umialgutmiñik pigilunja suli pigilugu tusaayugaagiksuaq, tamatkua utigisirut iluqaitñik ilaanun tallimakipiatunaglaan marrumani iñuuligmi piyuaqsiugaluññaqmiunniñ, suli pigigisiplugu isuitchuaq iñuuliq sivunigmi tikiumaraksrani. ³¹ Tamatkua sivulliunasugiruat pakma aqulligugisiñiqsut aasiñ aqulliuruat sivulligugutin.”

Jesus-ñum Piñatchigñigai Uqaqalli Tuqqutau-nialigmiñiglu Anitqikkautigmiñiglu

³² Ukua igliñiqsut tunaanun Jerusalem. Jesus-ñum sivulliuqtuañigai maliguaqtit kapyalillaktuat. Atlat iñuich maliqsruqtuat iqsilillaktut. Aasiñ katitaallakamigich qulit malguich iñugiaktigiruat uqautiaqsilgiññigai tamatkua atuumaruaksrat inmiñun, ³³ nipliqhuni, “Atañii, Jerusalem-muñniaqtugut. Iñuum aatchuutiniagaa Iğñiña Iñuum qaukñitñun agaayuliqsinun aglaliqirinunlu. Tamatkua tuqqutaksraguñiñiagaa. Tavralli qaitkisigaat Jew-ñuñitchuanun. ³⁴ Taipkua mitautigigisigaat suli tivvuaqtuglugu suli anaumigmilugu, aasiñ tuqqutkisigaat. Aglaan piñayuakun uvlut anitqikkisilgitchuq.”

Aakauruam Iniqsruañja

³⁵ James-lu John-lu, iğñak Zebedee-m, utlautiniqsuk ilaanun nipliqhutik, “Iñisautrii, apiqsruutiksraqağiptigiñ pisullapiakkaptiknik.” ³⁶ Tavra nipliutiniğik, “Suqağukkaluaqpisik?” ³⁷ Taapkuak kiuniğaaq, “Aquppiqasrigukhutin uvvaami ilaqtikpuk taliqpikñi suli ilaqtikpuk

saumipni pigaluaqtuguk taivrumani uvlumi aqovitkuvich kamañaqtuani atanguvipni.”
³⁸ Aglaan Jesus-ñum nipliutigik, “Iisimaniguptiku apqusaagaksrautigikkaga apiqsruğayaitpaluktutik taatna. Imiñhiñauvitku qallun imigviksrautigikkaga naagaqaa apqusaañhiñauvitku nañinnaqtuaq apqusaagaksrautigikkaga?”
³⁹ Taapkuak malğuk nipliutigaak, “Piñhiñauruguk.” Jesus-ñum nipliutigik, “Iliptik ilumutun imigisirutik alianaqtuamik imigaksrautimnik suli apqusaagisiplutik nañinnaqtuakun apqusaagaksrautipkun.”
⁴⁰ Aglaan piksraqtuksraunitchuñ kimik aquppiruksramik taliqpmiñi unniiñ saumimñi, aglaan Agaayyun qaiññaigik taapkuak inik tamatkunuñ iñuñnun itqanaiyautikkağmiñun inigitquplugik.”
⁴¹ Atlat qulit tusaakamitruñ ihuaginiiññaigich James-lu John-lu.
⁴² Jesus-ñumli iñmiñuutiniğai aasiñ nipliutiplugich, “Iisimarusi añalatiñich Jew-ñuñitchuat añalanniğlugaqtilaanatnik iñuñitñik, suli kamañağniqsrañisa naqititchuuplugich.”
⁴³ Aglaan taatnatun ittuksraunitchuq akunnapsitñi. Kisupayaaq kamañağukkumi akunnapsitñi savaktigiyumagiksi.
⁴⁴ Suli kisupayaaq qaukliusukkumi akunnapsitñi savautrisuuyumauq iluqapsitñik.
⁴⁵ Iğñiñ Iñuum agginitchuq iñuñnun savautityağuni aglaan savautrityaqhuni suli qaitchaqługu iñuullı tasuqsautiksrauplugu iñugiaktuanun.”

Jesus Qiñitlasitqipkaiñiqsuq Bartimaeus-mik

⁴⁶ Jesus maliguaqtinilu tikiumaniqsut Jerichomun. Aasiñ aullalgitñamin Jericho-miñ qiñitlailaq injiulauraağniaqti aquppiñiqsuq tumitchaam

sanigaani, atilik Bartimaeus-mik igñina Timaeus-ñum. ⁴⁷ Qiñitlailam ilitchuqiqamiun Jesus Nazareth-miu apqusaagaqsiñiplugu tuqlugaaqsiñiqsuq, “Jesus, kinuviaña David-ñum, anniqsuqtaurutin Agaayyutim akiqsruutigikkaña inilgaanima. Nagligillanñianña.” ⁴⁸ Iñugiaktuat iñiqtigaluağniğaat nipaisaaquplugu, aglaan nipitusipsaagñiqsuq, “Kinuviaña David-ñum, nagligillanñianña.” ⁴⁹ Jesus nutqaqtigami tiliñigai tikiutitquplugu. Tamatkua utlanñiğaat qiñitlailaq nipliutiplugu, “Quviatchaugigiñ, makillutin. Tuqlugaatin.” ⁵⁰ Quyalicpagitluni maksrikami quppigaagñiutigalugu aqpaqsruğniqsuq Jesus-mun. ⁵¹ Jesus-ñum apiqsruğniğaa, “Suvaata akku tuqlullaviña?” Qiñitlailam uqautiniğaa, “Iisautrii, qiñitlasitqigukkaluaqtuña.” ⁵² Uuma kiugaa, “Itqanainaniktiğniqsuq ukpiqsrihipkun.” Tavrakñatchiaq qiñitlasiñiqsuq. Nakuqsiliqami maliutigaluguuğniğaa Jesus.

11

Jesus-ñum Tikisaatha Jerusalem-mun Ataniqtun

¹ Qaniñani Jerusalem Jesus iglauqatailu qalliñiqsut nunaaqqiuraanñun Bethphagemun suli Bethany-mun ittuannun iññiani atiqaquam Olives-mik. Jesus tuyuqağniqsuq malğunñik maliguaqtimiñik nipliutiplugik, ² “Nunaaqqiuramukkitik. Taamuñasii isipqaurağuptik paqitkisigiktik pituksimaruaq nuğğaña natmaksigvium natmaksigvigimailaq sivuani. Pituiğlugu uvuñautityatku! ³ Kia iñuum apiqsruqpatik suvaata pituiğñaqmagaan

nipliutiyumagiktik, ‘Atanguruam inugigaa aglaan utiqtitkisiyaa qilamik.’” ⁴ Taapkuak tarra aullaḡniqsuk. Paqinnigaaq natmaksigvium nuḡḡaḡa tumitchiani pituqaqtuaq paanani tupqum. Tarra pituiḡniḡaak. ⁵ Taatnalū iḡuilli qichaqtuat tamaani nipliutigaik, “Ukuqtiik, suniaḡḡuḡa una pituiqpitku?” ⁶ Aikḡiqsuak taapkuak kiggutiniqsuk Jesus-ḡum tillisaatun. Iḡuilli taapkuak aullaqtinnigaiḡ. ⁷ Taapkuak taamna nuḡḡaḡ Jesus-muutipluḡa, aasiḡ quppiḡaatik mattaḡḡuḡik iliḡniḡaik taavrumuḡa nuḡḡaḡmun. Jesus natmaksiaqsiḡniqsuq. ⁸ Iḡugiaktuat iḡuich quppiḡaatinḡ siamitkaqsiḡniḡaich apqutmun, suli ilaḡich akiguiḡnik napaaqtum navguḡḡuḡich illiḡuqaiḡniqsut apqutmun. ⁹ Iḡuich sivuagun Jesus-ḡum suli tamatkua aquagun nipruagaqsiḡniqsut, “Hosanna. Nangagḡlakput Agaayyun!

Uvvatuq Agaayyutim piliutiqaḡliuḡ tikitchuaq piqusiḡhuni Ataniḡmik. *Psalm 118:25, 26*

¹⁰ Agaayyutim piliutiqaḡliuḡ taamna aḡalatchiaqsiruaq pakma sivulliaptiktun David-tun.

Nangakkauli Agaayyun qutchinḡniqsrami qilḡḡmi.” *Psalm 148:1*

¹¹ Taatnatun Jesus Jerusalem-muḡniqsuq. Tavruḡaḡami isiḡhuni agaayyuvikpaḡmun, qiḡniḡuagataḡaluaḡami aniḡniqsuq. Tanuḡaksiḡluni aullaḡniqsuq Bethany-mun piqatigipluḡich qulit malḡuk maliḡuaqtini.

Jesus-ḡum Pannaqtitkaa Fig Napaaqtua

¹² Uvlaakuqman iluqatinḡ pisuktu-aḡaminḡ Bethany-miḡ Jesus niḡisuliḡniqsuq.

13 Tautuñigaa asirrisuuruuq napaaqtuq unjavaniñ akutuqpaliqagñiqman. Tarra takuniġaa asirritmañaagġiaqlugu. Tikitñamiuñ suqagñiangitчуq. Akutuqpaliñhiñanik paqittuq atakkii pukunnaqsingitlunisuli. ¹⁴ Jesus-ñum nipliutigaa napaaqtuq, “Kia-unniñ iñuum asi-aqtuġvigitqikkumiñaitchaatin pakmakñaniñaglaan.” Maliguaqtaiñ tusaaniġaat taatnaqman.

Jesus-ñum Suaqluiyaiñha Agaayyuvikpauramik

¹⁵ Tikitñamiñ Jerusalem-mun Jesus isilgitчуq agaayyuvikpañmun. Anitkaqsiliġniġai tunisiullaqtuat suli tauqsiqsuktuat taavrumakña agaayyuvikpañmiñ, ulġutqataqluġigillu niġġiviich akiñik simmiqsuġviich suli aquppiutanich tunisiullaqtuat tiñmiaġruuranik tunillautiksrauranik, ¹⁶ suli kiñaunniñ akiyaqtitchumiñaiññiġaa tuniaksrarik agaayyuvikpakuaglugu. ¹⁷ Iñisautiniġai iñuich, “Aglausimaruq,

‘Uvaña tupiġa taiyuutiqaġisiruq iñupayaat agaayutyuqtuġviatnik.’ *Isaiah 56:7* Aglaan ilipsi iriqtuġviliutinigiġsi tiglinniaqtinun.”

¹⁸ Qaukñich agaayuliqsit suli aglaliqirit tusaakamitruñ taamna, pakaagġiaqsiñiġaat qanuq taimma piyaqquġuklugu. Nuyuaġiliutinigiġaat atakkii iluqatin iñuich quvigusuutigiplugich Jesus-ñum iñisaututai. ¹⁹ Unnuksraaqman Jesus aullalġiññiqsuq nunaqqimiñ piqatiqaqhuni maliguaqtimiñik.

Iñisaaksraq Pannaqluktuamiñ Napaaqtumiñ

²⁰ Suli uvlaaġuqman apqusaaqamiñ taututqinñiġaat asirrisuuruuq taimña napaaqtuq.

Pannaqłunniqsuq kanituummagmi. ²¹ Peterm itqaqtilgiñña imña atuumaruaq aasiñ nipliutiplugu Jesus, “Ilsautrii, asirrisuuruaq napaaqtuq piunillaqsruqtikkan paniqtigniqsuq.” ²² Jesus-ñum kiugai, “Ukpiqsrishitchi Agaayyutmik. ²³ Iłumutun uqautigipsi, Nipliutigupsium iggiq, ‘Ki, nuutittin igitaulutin tagiumun’ atuumagisipiaqtuq. Taamna nalupqinaitchuq. Ukpiqillapiağupsium iluqnağusi taatna atuumagisinilugu, tavra savaanupkałhiñaugiksi. ²⁴ Taatnamik nipliqsun, qanutchipayaat kipigniğutigikkasi agaayyutigigupsigik ukpiğitchi akuqtuğinilugich, suli piginiagisi. ²⁵ Agaayugupsi, natqigutimaagumagisi ilagikkasi qanutchimik akiknaqtuutiqağniğupsi. Taatnağupsi aapagikkapsi pakmani ittuam natqigutimaagisigaasi killuutipsitñik. ²⁶ [Natqigutrisimaitkupsi iñunñik atlanik aapapsi pakmani ittuam natqigutiyumiñaitmigaasi killuutipsitñik.]”

Kimik Jesus Tuyugiriqağniqpa?

²⁷ Utitqikkamin Jerusalem-mun, Jesus isiğniqsuq agaayyuvikpañmun. Qaukñich agaayuliqsit suli aglaliqirit suli sivulliuqtigruat tikiññaat ²⁸ apiqsruqlugu, “Kia aatchuqpatin aňalatchiğmik savautiplutin tamatkuniña? Kia sanñiksriññiqpatin taatnatun?” ²⁹ Jesus-ñum kiuniğai, “Apiqsruğniagipsi atautchiłhiñamik apiqsruutmik. Kiulgugupsitña uqautigisigipsi aňalatchiğkun tamatkuniña savalgutilaamnik. ³⁰ Nakitña John aňalatchiğnikpa ilaan paptaaqtitchisilaanank? Agaayyutmiñ naaga iñunñiñ? Uqautisitña.” ³¹ Taapkua

uqqaagiaqsiñiqsut inmiknun, “Kiuguptigu pakmaknjaktauniługu nipliutigisigaatigut, ‘Suvaatami ukpigiññiqpisiun John?’³² Naagaqaa uqağumiñaitchugut aňalatchiıha iñukmiqnisauniługu.” Iliñisa sivuuğaginiğaiç iñuich, atakkii iñupayaaq ukpigipiagnağaaq John sivuniksriqirauniplugu.³³ Taatnagaluqaqamin kiulhiñağniğaat Jesus, “Uqautilguiññiğiptiğiiñ.” Jesus-ñumli kiugai, “Uvañaptuuq uqautiyumiñaitmiñiğipsi nakikña aňalatchiınikıñña tamatkuniña savaaqaqtilaamnik.”

12

Atrikusaun Nautchirriqiritigun

¹ Tavrali Jesus uqautriñiqsuq Pharisee-ñuruanik atrikusautmik. “Unaguuq iñuk nautchiiviqağniqsuq. Nautchirriğviliuğniqsuq, sapukutchiqlugu avataagun, nivakhuni misuğuliuğviksramik, nappaipluni nasiqsruğviñmik, tarraasiiñ atukkirutigiqlugu nautchirriqirinun, Taatnaanikami aullağniqsuq uñasiksaumun nunamun.² Katitchiñaqsipman nautchiiviqaqtuaq tuyuqağniqsuq savaktaagrükniamik atugaksraq-tuanun piññaaktaaksrautni aitquplugu iliñitñiñ.³ Tamatkua taamna tigukamitruñ anauliğniğaat, aullaqtitluguasiiñ saagailaaqlugu.⁴ Una tuyuqatqinñiqsuq atlamik savaktimik. Aasiasii tamatkua atniaqlugu niaquagun, aullaqtinniğaat uqapılıuutiqlugu.⁵ Tuyuqatqilğinñiqsuq atlamik. Maatna tamatkua tuqunniğaat. Tarra iñugiaktuat atlat tuyuğikkañi iñuum nañititqatapiaqtağniğaiç, ilañich anaauragaqlugich, atlat tuqputtaqlugich.

6 Uvvaguuq taamna nautchiiviqaqtuaq atautchimik igñiqagñiqsuq piqpagikkagmiñik. Aqulliuplugu tuyuginigaa itnaqhuni, ‘Tamatkua talugigisivalukkaat igñigikkağa.’⁷ Aglaan taapkua nautchiiriqirit inmiknun uqagñiqsut, ‘Taamnauvva paitchaktaaksralguruq. Ki, tuqullakput, aasii paitchaktaaksrautaa piyumagikput.’⁸ Atugaksraqtuat tigguqñunigaat igñinja, aasiiñ tuqqutlugu iginnigaat taavrumakña silataanun nautchiivium.⁹ Qanuğniaqpa iñua nautchiivium? Utigisuruq tuqqutchaglugich taapkua nautchiiriqirit. Qaitkisigaa nautchiivik atlanun atugaksraqtuanun.¹⁰ Agliqisimasruknağiksi Agaayyutim uqalħa:

‘Uyağak tuppirt ayakkanat,
taamna uyağak piitчуullapiagaqtuq
tuppirauni.

11 Taamna atangum savaagigaa
suli quviqnaqtuanunasugigikput.’ ” *Psalm*
118:22, 23

12 Jew-ñuplutinj sivulliuqtit ilisimanigaat uqaaqtuutigiplugu atrikusautmik akikñaliqtinj. Taatnaqlugu tigusuliqpiavsaağaluağniğaat Jesus maatna aglaan taluqsrağniqsut iñunjik. Aasiiñ qanuusiksraiqaaminj uniñniğaat.

Akiliaksrapiatigun Tax-sinik

13 Jew-ñuplutinj sivulliuqtit tuyuginigaich ilañich Pharisee-ñuruat suli Herod-kuaqtuat pitchaquplugu Jesus apiqsruqtuutininik.
14 Tikiumakaminj nipliutiniğaat, “Iļisautrii, ilisimarugut nalaunñaruañutilaaqnik sugisunaqnagu qanuq iñuich isummatiqaqtilaanat. Suginjitmigiñ

iñuum suurautilaana, aglaan ilisautrirutin Agaayyutim iñuuniaġvigitqukkanjanik. Maligutaksrakuagñaqpa akiliiruni tax-sinik Caesar-mun Rome-mi? ¹⁵ Akiliiruksrauvisa tax-sinik naaga akiliinjanitpisa?” Aglaan Jesus-ñum ilisimanigaa ukpinñuagutaat nipliutiplugich, “Suvaata uuktuaqpsitña? Kiata aatchuqsitña qinillaaksramnik maninmik!” ¹⁶ Tamatkua aatchuqmatni manieuramik apiqsruġnigai, “Kisumik atriqaġniqpa?” Kiunigaa, “Caesar-mik.” ¹⁷ Jesus-ñum nipliutinigai, “Utiqtitchumagiksi pigikkaña Caesar-m sua-samna ilaanun, suli Agaayyutmun sua-samna pigikkaña Agaayyutim.” Tamatkuatarra quvigusuutiginigaa nipliutipmatin taavrumina.

Apiqsruun Anjpkakkauġikun Tuqutiġmiñ

¹⁸ Tavra ilanich Sadducee-ñuruat Jesus-munniqsut, taapkua nipliġuuruat tuquruat anjitiqlaiñniplugich. Ilinisa apiqsruġnigaa, ¹⁹ “Iisautrii, Moses-ñum uqautigaatigut maligutaksrakun itnaqhuni, Anun ilaqatiqaqtuaq tuqukpan qitungigaluaqani, taavruma anutim aniqataan ilaqatniktaagiraksraġinigaa uilgaġnaaq qitungisilugu anutmik ilisimanaġuniasiiñ tuquruam qitungaġitilaanjanik. ²⁰ Uvva uqaaqtaunjurut itna, Ilaatniguuq tallimat malġuich aniaqatigiich. Anayuklum nuliġiliutinigaa una aġnaq, tuqupluniasiiñ qitungigaluaqani, ²¹ suli tuglian nuliġiliutilgiñnigaa taamna aġnaq aasiiñ tuqulgitluni qitungigaluaqani, taatnatunsuli pinayuak. ²² Tarra taatnatunsuli tallimat malġuich nuliġinigaa qitungigaluaqatin. Aqulliupluni aġnaq tuqupmiñiqsuqtuuq. ²³ Taivrumani anjitiqligmi

makitqikkuminj nalliata nuliagigisivaun? Atakkii iluqatinj tallimat malguich nuliaginiġaat.”

²⁴ Jesus- η um kiugai, “Naluniqppisiun nalaunġiġiqsi? Naluniġiksi Agaayyutim uqa λ ha aglausimaruaq ilaanlu sa η nia. ²⁵ Tuqunaruat anitqikkuminj atrigigisigaich isagulgich atakkii ilaqatniktu λ iq itchumi η aitchuq pakmani. ²⁶ Agliqisimasuknaġiksi makpiga η ni η ni Moses- η um anitq η ikun tuquliġmi η —Agaayyutim nipaa tusagnaqtuq ikualaruami η uqpigaurami η itnaqhuni, ‘Uva η a Agaayyutaa Abraham- η um Isaac- η umlu Jacob- η umlu’. ²⁷ Kanj η isimai η ni η iqsusri. Agaayyutigi η itkaat tuqunaruat aglaan agaayyutigi η plugu i η uuruat. Taatnamik kinnirusi ilipsit η un.”

Kamanag η iqsra η at Tillisit

²⁸ I η anata aglaliqirit tusaanigaa Jesus- η um uqautigikka η a Sadducee- η uruatnun. I η itchu η iplugu Jesus- η um kiggutillautaqa λ ha apiqsru η niġaa, “Nalliat tillisit tupigitluktaksrauva iluqan η it η ni η ?” ²⁹ Jesus- η um kiugaa, “Una tilli η piitchuillapiaqtuq, ‘Naalag η nisit η a, Israel-aag η miun η ruasii, Sa η n η iruaq Agaayyutvut kisimisauluk Atan η uruq. ³⁰ Piqpagiraksragiġi η Ataniq Agaayyutin iluqaani η uummatipni η suli iluqaani η i η uutchipni η suli iluqaani η isummatipni η suli iluqaani η sayagikkapni η .’ Sivulliuruksraq tilli η tavrataamna. ³¹ Tuglia taatnatun, ‘Piqpagiyumagi η i η uuniaqatin iliptun ililugu.’ Atlamik piitchuq tillitmik kamanatluktuamik taapku η nak η a.” ³² Taavruma aglaliqirim kiuniġaa, “I η isautrii, uqaqtutin

ilumutuuruamik. Agaayyutaipiaqtuqtavra atlamik.
³³ Iñuum piqpagiraksragigaa Agaayyun iluqaaniñ uummatmiñiñ suli iluqaaniñ kanjicsimahigmiñiñ, suli iluqaaniñ sayagikkağminiñ, suli piqpagilugu iñuuniaqatni in̄misun ililugu. Iuatluktug tupiksriuni taapkuñniña tillisiñnik tikiutriñigmiñ niğrutinik suli atlanik tunillaatiksraniñ Agaayyutmun.”
³⁴ Taavruma kiupmani isumaturuatun, Jesus-ñum nipliutigaa, “Ukpiğilhiñaağugniğiñ Agaayyutmun añałatchiñiksran.” Tavrakña Jesus apiqsruqausiksraigñiğaat.

Apiqsruun Anniqsuqtikun Akiqsruutauruakun

³⁵ Jesus ilisautriñlağmi agaayyuvikpañmi apiqsruğniqsuq, “Suvaata aglaliqirit nipliğagivat Christ, anniqsuqti akiqsruutauruaq, kinuviağiniplugu David-mun? ³⁶ David, añałatlugu Ipqitchuam Irrutchim, itnağniqsuq,

‘Atangum uqaqtug Atanimnun:

Aquvittin kamagitchiiviksrapnun uvañnun akiilñiahatnunaglaan uumigiritin.’ *Psalm 110:1*

³⁷ David-ñum in̄miñnik taiguutiqaqpagu Atanguruamik, qanuğmi Anniqsuqti David-ñum kinuviağitlaniqpañ?” Iñugaağruich naalağnisuurut Jesus-mik.

Jesus-ñum Kiliktuutigigai Aglaliqirit

³⁸ Iisautriñigmiñi nipliutigai, “Qaunagiyumagisi aglaliqirit pisuktuatlaturuat akuqturuanik atnuğaaqhutin suli iñuñnun pağlatqusuuplutiñ tauqsigñiağvinñi. ³⁹ Katrağvinitñi suli iñuich niğiqpakmata aquppitlaturut nakuutlaktuani aquppiutanitñi. ⁴⁰ Ivayaqtuqmigaich uilğağnaat

tupigikkanich, aasiin̄ agaayuuraalgupmiut sivisuplugu agaayun̄uakikun. Tamatkua tamarra anasiin̄uusiaqağisirut pitluglugu atlaniñ in̄un̄niñ.”

Uilgağnaam Iliraŋa

⁴¹ Jesus aquvinniqsuq igluanun ilirrivium aasiin̄ tautuktuagaqsiplugich in̄uich iliriruat ilirriŋmun. In̄ugiaktuat umialguruat iliriqpaŋniqsut. ⁴² Piqaqmiñiqsuq naalgiiktuamik uilgağnaamik iliriruamik malğun̄nik susauraan̄nik maniyauraan̄nik. ⁴³ Jesus-ŋum tuqługñigai maliguaqtini nipliutiplugich, “Nipliutigipsi, taamna naalgiiktuag uilgağnaaq iliritluktuq tamatkunakŋa atlaniñ iliriruniñ. ⁴⁴ Iluqatiŋ atlat piksraqahutiŋ ilirirut sippakuuqtuaghutiŋ, aglaan ağnaq piksraiñŋağmi iliriruq tamatkıqługu iluqaan pigikkani in̄uuniutiksraigłuhuniunniñ.”

13

Jesus Sivuniksriqirug Piyaqquğniathanik Agaayyuvikpaum

¹ Jesus aullaaqsiyman agaayyuvikpaŋmiñ, maliguaqtaan ilaŋata nipliutiniğaa, “Ilisautrii qiñigun̄. Qanutun piññaqnaqtigivat makua uyağaiç marrumani agaayyuvikpaŋmi!” ² Jesus-ŋum kiugaa, “Quviğusuutigivigich makua kamaŋaqtuat tupqich qiñikkatin? Kisiŋnuqtaqağumiñaitchuq uyağan̄mik qalliani atlam ulğutaunian̄itchuamik.”

Jesus Sivuniksriqirug Ihuilliuğutniglu Piyaqsiutiksramiglu

³ Aquppiuqtuaqhutin Jesus-lu iggiñi atiqaqtuaq Olives-mik akiani agaayyuvikpaum, Petermlu, James-ñumlu, John-ñumlu, suli Andrew-m apiqsruḡniḡaat kisinñuutiplugu, ⁴ “Uqautitigut, qakugun tamanna atuumaniaqpa? Suli sukun ilitchuqqutigun ilitchuḡigisivisa iluqaḡmin tamatkua atuumaqsikpata?” ⁵ Jesus-ñum uqaqsiñiḡai, “Qaunagiyumausi; kisumun iñunmun kinnipkaḡniaqasi! ⁶ Iñugiaktuat tikiumagisirut atuḡlugu atiga nipliḡutin, ‘Uvaḡa Christ-ñuruḡa’. Kinnitñikkisirut iñugiaktuanik. ⁷ Ihuilliḡniaqasi tusaqsraqaḡupsi anuyanmik maani naagaqaa unasiktuani. Aglaan isuklitchumiñairgaqtuqsuli. ⁸ Nunaaqḡich akikḡaqtuliḡisigaich atlat nunaaqḡich, suli atanguviich akikḡaqtuliḡisigaich atanguviich atlat, nuna iliqsraḡisiruq atlakaḡiñi nunani. Itkisipmiuq niḡisunḡaq suli ihuilliukiq. Tamarra tamatkua aullaḡniisaḡigisigai nagliksaahum.

⁹ “Aglaan qaunakkiḡikkumausi ilipsitñik. Qaitqataḡisigaasi uqaqsittaaqtitchirinun, suli ipiḡaqtuḡisiyaasi katraḡvinñi. Tikiutigisigaasi kavanauruanun umialguruanunlu pisigilunḡa. Tavra piviksraqaḡisiñiqsusi ilisimaraulusi. ¹⁰ Tamatkua atuumagaluaqtitnagich quliaqtuaḡigisigaat tusaayugaaḡiksuaq iñunmun nanipayaaq. ¹¹ Qakugun tigukpasi aullautilusi uqaqsittaḡvinmun isumaalusunḡaqasi sivuani piviksram sumik uqaksrapsitñik. Taivrumani Ipqitchuam Ir-rutchim ilisautigisigaasi nipliutiksrapstñik. Tavra nipliutigiyumagiksi. Taamna Irrusia Agaayyutim uqaḡisiruq ilipsigun; nipliyumiñaitchusi.

¹² Aniaqatiunuruat qaitqataligisigaich aniaqatiutin tuqqutaksraulugich, suli aapagikkatin igñiguruat. Ililgaat akikñaqtuligisigaich anayuaatin unniñ tuqqutaksraulugich tamatkua. ¹³ Iñuich nanipayaaq uumigigisigaasi pigiluna. Aglaan Agaayyutim anniqsugisigaa sivutmuulguruaq isuanunaglaan.

Tatamnapiagataqtuaksraq

¹⁴ “Iñuk agliqiruaq ukuniña kanjqsili! Tautukkisigiksi naggunallapiagataqtuaq qikağuni tavrani qikağviksraqviginisagmiñi. Taipkunani uvlut tamatkua Judea-mi ittuat qimakkumaut igğiñun. ¹⁵ Iñuk innigumi tupqum qaanani isigniaqani saagaksraqsiuğiağuni tupqum iluaniñ. ¹⁶ Suli taamna qakma nautchiivinmi utigniaqani saagağniağuni atnuğaamiñik. ¹⁷ Qanutun tatamnaqtigigisivat tamatkunani sinaiyauruani suli miluktitchiruani taipkunani uvluni. ¹⁸ Agaayyumuusi qimagviksraqsi ingitqulugu ukiumi. ¹⁹ Taipkunani uvluni iñuich nagliksaatlullapiagñaqtut qanapaniñaglaan Agaayyutim nuna iñigataqmagu. Aasiñ taatnatun nagliksaaqtigitqikkumiñaitchut aquagun taavruma. ²⁰ Aasiñ Atangum ilanñaqtaanisuaqpagich taipkua uvlut kiña iñuk anniqsukkauyumiñaitchuq, aglaan pisigilugich piksraqtaagikkañi ilanñaqtaagisigai taipkua uvlut. ²¹ Taimanigun kia iñuum uqautikpasi, ‘Atañii, uvva Christ-nuruuq Agaayyutim akiqsruutigikkaña’ naagaqaa uqautikpasi ‘Atañii, ilaa taimña’, ukpiginiaqnagich. ²² Anniqsuqtinjuat suli sivuniksriqirinjuat

ilgisirut savaaniglu quvinqaqtuaniglu.
 Taavrumuuna kinniñaigñaigich Agaayyutim
 piksraqtaanji pisağiyumiñağumisigik. ²³ Taatnamik
 qaunatqiağikkumausi! Kilikkipsi sivuani
 tamatkuniña iluqañitñik pinaiñhaisa.

Aggiłha Igñinjan Iñuum

²⁴ “Taipkunani uvluni, pianikpan taamna
 ihuilliugutiqqak,
 siqñiq taaqsigisiruq,

suli tatqiq qaumağingiguni.

²⁵ Uvluğiat katakkisirut qilañmiñ,
 suli qaummatipayaanji silam nuktitaulutinj in-
 imikniñ. *Isaiah 13:10;*

34:4

²⁶ Taivrumani uvlumi iñuich tautukkisigaat
 Igñinja Iñuum aggiqsuaq nuviyakun piqağuni
 kamañaqtuamik sanñimik kamañautituum-
 mağmi. ²⁷ Taamna tuyuqağisiruq isağuliñnik
 katitchiyaqtuanik atautchimun Agaayyutim
 piksraqtaagikkañiñik nakikñapayaaq.

Iłisaaksraña Asirritłaitchuam Napaaqtum

²⁸ “Iłisaagağitchi asiaviqutiniñ, itnaqhuni, nauri-
 uraq nauñuraaqsiivaalukman qiniğnaqsiuraaqsiqmata
 akutuqqaliksrail iłisimaragigiksi upingaam
 qalliłha. ²⁹ Taatnatuntuuq, tautukkupsigik
 tamatkua atuumaruat iłisimagisigiksi isuksram
 tikiumaaqsiłha. ³⁰ Iłumun nipliutigipsi, ukua
 iñuich tuquyumiñaitchut atuumagaluaqtitnagu
 iluqaan tamanna. ³¹ Qilağlu nunalu piigisiruk
 aglaan uqałitka piigumiñaitchut.

Pivia Aggiłiksrañan Iłisimaraitchuq

32 “Kia-unniiñ iñuum nalugaa taimanigun Iğñiñan Anjutim qakugun agğiiksraña, uvaña unniñ isağulgich ittuat pakmani nalugaat, aglaan kisimi Aapaa ilisimagaa. 33 Qaunatqiağiksilusi, itqummaagikkumausi, atakkii nalugiksi sumi atuumalıksraña. 34 Atriqaqtuq umialinmik aullaqtuamik unjasiksuamun nunamun unitchipluni tupiğmiñik. Sanñiksriññiğaa pirigikkani savaaksrañanik, tilipluguasiiñ talum munaqsraa qaunatqiağiquplugu. 35 Taatnamik itqummaagikkumausi atakkii nalugiksi qakugu anjaayuqaña tupqum agğiiksrañan, unnuami naaga unnuagruami naaga uvlaatchaurami unniñ uvlaami. 36 Agğigumi tavrakñatchiaq paqinğitchumagaasi siñigusi. 37 Nipliutigikkaga iluqapsitñun sivuani uqautigigiga iñupayaanun, Itqummaagikkumausi!”

14

Sivunniugun Tuqutchuklugu Jesus

1 Atuumagaluaqtitnagik malğuk uvluk Jew-ñuruat niğiqpagvikañatalu atilik Apqusaakkauliğmik suli niğiñhata puvlak-siğniğilaamik qaqqumik, qaukñiñisa agaayuliqsit suli aglaliqirit pakaaginiğaat qanugimña tigusuklugu Jesus iriğaqtuğutiñ tuqulluguasiiñ. 2 Aglaan ilinich nipliğñiqsut, “Niğiqpagvikaam uvluani taatnağñianğitchikput. Iñuich aupatchakpiaqtut.”

Jesus Tiprağiksakkauruq Bethany-mi

3 Jesus-uvva inniqsuq Bethany-mi, tupqani Simon-ñum atniğñautiqaqtuam auyugaqtuamik.

Aasii nigipkaqlugu aḡnam tikiññiḡaa saagaqhuni akisullapiaqtuamik uqsruḡutmik atiqaqtuamik Nard-mik. Taavruma aḡmaḡniḡaa nakasruḡḡuaḡa kuvikhugu uqsruḡun Jesus-ḡum niaquanun. ⁴ Ilaḡisa iñuich ihuagiñiḡiññiḡaat aasiiñ avatmun nipliḡhutinj, “Suvaata una piilaamun uqsruḡun atuqpa? ⁵ Tuniñayaqtuq qaaniḡiḡlugu pinasut kavluutit taalanik aasii qaiḡlugu manik nagliḡnaqtuanun.” Taatnaḡhutinj uqapiḡuktut akikḡaqlugu aḡnaq. ⁶ Jesus-ḡum nipliutigai, “Sugiḡaiḡsiuḡ! Suvaata ihuilliḡutitpisiuḡ taamna aḡnaq? Una savaaḡaqtuq nakuuruamik uvaḡnun. ⁷ Nagliḡnaqtuat itchaḡataqtut. Taimma qanutun savautiḡhiḡaḡisi nakuuruamik piyumiḡaḡpsi, aḡlaan nayuutiḡhaiḡaḡumiḡiḡaitchuḡa. ⁸ Aḡnaq savaaḡaqtuq piyumiḡakkagmiḡnik. Tipraḡiksagaa timiḡikkagaa itqanaiyautiplugu iluvikkauḡiksraḡanun. ⁹ Uqautiḡipsi, nanipayaaq nunami quliaḡtuagikpatruḡ tusaayugaagiksuaq iñuich uqautiḡigisiḡaat nalupqinaḡiḡlugu aḡnam taavruma taatnaḡa itqakkutauluniasii ilaanun.”

Judas Anḡituq Aatchuutigisuklugu Jesus

¹⁰ Judas Iscariot, ilaḡat qulit malḡuich maliguaqtit, utlautiniḡsuq qaukḡiḡitñun agaayuliḡsit aatchuutigisuklugu Jesus ilinjitñun. ¹¹ Tusaakamitruḡ quviasuliḡniḡsut, sulikiḡsruḡniḡaat aachuḡuklugu maninjnik. Tavrakḡa Judas utaqḡiaḡsiḡiḡsuq aachuiviksramik Jesus-mik pisuḡnaḡsiḡlugu.

Jesus Niḡiḡatauniḡsuq Maliguaqtimiḡi Niḡiḡpagviani Atiliḡmi Apqusaakkauḡimik

12 Sivulliqpiami uvluani niġiqpagvikaam pu-
vlaksiġniġilaamik qaqqumik ipnaiyaaq tuqqutau-
raqtuq itqakkutaupluni Apqusaakkauġmun.
Jesus-ġum malġuaqtaïñ apiqsruġniġaat,
“Nanili itqanaiyaquvisigut niġiqpakiksrap-
tiknik atiliġmik Apqusaakkauġmik?” 13 Jesus-ġum
tuyuġigik malġuk malġuaqtinġi nipliutiplugik,
“Nunaaqqimukkitchik. Tavrani paagisigiktik
iñuk saagaqtuaq qikumik imiqaġvinġmik.
Malikkumagiktik. 14 Napmun isiqqan
nipliutiyumagiktik tupilik, ‘Iisautri nipliqsuq,
nanili iniquaqpich niġġiviksramnik ipnaimik
atiliġmik Apqusaakkauġmik piqasiġluġa
malġuaqtimnik?’ 15 Taavruma urriqsuutigi-
sigaatik nalauraallagvinġmik inituruamik
qulligmi inimi itqanaïlaamik inuqsranaïq-
luġu. Tavrani itqanaiyautiyumagiptigut.” 16
Jesus-ġum malġuaqtaï aullaqtut nunaaqqimuk-
hutinġ. Paqin-
niġaat nipliġha taatnatupiaq, itqanaiyaq-
hutinġ niġiqpagviksramun atiliġmun Apqusaakkauġmik.

17 Anaqaksraaqman Jesus tikiñniqsuq piqatigi-
plugich qulit malġuich. 18 Niġipkaqluġich Jesus-
ġum nipliutigai, “Ilapsisamma niġiqatigikkaġma
aatchuutigigisigaana.” 19 Taapkua aliasuliġniqsut
nipliutiplugich atausiuttaaqhutinġ, “Uvaġa
piviġa?” atlatsuli, “Naaga uvaġa?” 20 Jesus-
ġum kiuniġai, “Ilapsisamma qulit malġuuplusi
ittuasi misuksiqatigikkaġma puggutamiñ.
21 Iñuk agaayyutitnajaqtauruaq nalunaiqsuq
tuquruksrauruq tuvraġluġu aglausimaruq
ilaagun. Nakliuġ iñuk tamna aatchuiruaq Iñuġmik
agaayyutitnajaqtauruamik! Ihuatlukkayaqtuq taimani

aninitchumi.”

Atangum Nullautchigvia

²² Tamatkua nigilgataqtitlugich Jesus-ñum tigummipługu qaqquq quyyatipluguasiiñ avguqlugu qaiññigaa maliguaqtimiñun nipliqhuni, “Tigulugu nigğisiuñ, taamna timiga.” ²³ Jesus-ñum tigukamiuñ qallun quyalgitługu Agaayyun, qaiññigaa tamatkunuña imiqsillaavigipluguasiiñ. ²⁴ Nipliutigai, “Una auga maqiruaq iñugiaktuanun. Taavrumuuna Agaayyutim taluğniqusigaa akiqsruutni. ²⁵ Nipliutigipsi, imitqikkumiñaitchuña asiam misuğuanik taivrumuñaaaglaan imiğviksramnun nutaakun añaayuqautaani Agaayyutim.” ²⁶ Tavra atuanikamiñ atuutmik aullağniqsut igğimun atilinmun Olives-mik.

Jesus Sivuniksriqiruaq Peter-m Piılaagñiañhanik

²⁷ Jesus-ñum nipliutigai, “Marrumani unnuami iluqasi nikatchakkisirusi piqutigiluña. Atakkii aglausimaruaq,

“Tuqqutchiruña munaqsrimik,

taatnamik ipnaich siamitkisirut.’ *Zechariah*
13:7

²⁸ Aglaan kiñuagun anitqianikkuma aullağisiruña sivupsitñi Galilee-mun.” ²⁹ Peter-m nipliutigaa, “Iluqatinj unitkaluaqpatinunniñ, nikatchakkumiñaitchuña.” ³⁰ Jesus-ñum itnağniğaa, “Uqautilakpiñ, marrumani unnuami aqargiqpak qalguqtağaluaqnagu malğunniaglaan piılaagutigigisigikma piñasuniaglaan.” ³¹ Aglaan Peter nipliqsuq qapinaiqhuni, “Tuquluñaunniñ nayuğniagikpiñ. Piılaagiyumiñaiپیایگikpiñ

sumiunniiñ.” Taatnatuntuuq nipliqlmiñiqsut iluqatiñ.

Jesus Agaayuruq Gethsemane-mi

³² Jesus-lu maliguaqtiniñu tikitñaminñ nunagik-saanjanun atiliñmun Gethsemane-mik nipliutigai, “Aquppiuraallagitchi uvani agaayutyagtilluñ.”

³³ Piqatiginigai Peter-lu, James-lu, suli John. Uqumaiñiullapiagñiqsuq nagliñnaqsipñuniunniñ irrutchiñmigun ³⁴ nipliqlhuniasiiñ, “Ar-rii, uqumaiñiullapiagñiqsuñ. Alianam pisagihñiñaaguqtañaañ. Tavraniittuallagitchi qaunaksruqasillaglunñ.”

³⁵ Taavunaqtaallakhuni sitqugñiqsuq nunamun agaayupluniasiiñ nagliksaagunñitluni piñagumiñaaqpan. ³⁶ Itnañiqsuq, “Abba, Apaañ, suapayaaq añalatkiñ pi-iqugaluağiga nagliksaagutiñpak uvamniñ. Aglaan pisulhiñ atuumayumuq, pisuliginñilaapkun.”

³⁷ Jesus-ñum utiqami paqitlugich siñiktuat nipliutiniğaa Simon Peter, “Simaan, siñikpich? Munağiuraallakkumiñaiññiñiqpichunniñ akkuvauraq?”

³⁸ Tavra nipliutilgiññigai, “Siñiñniasunaqasi agaayulusiñu, ukpiqsri-saiñitchumausiñi uukuakkaugupsi. Iñuk ilumutun piyummatiqagaluahuni irrutchiñmigun, aglaan timimigun sayaitchaqtuq.”

³⁹ Jesus aullatqinñiqsuq agaayutyaghuni sivuanisun.

⁴⁰ Utiqami paqilgiññigai siñiktuat, irratiñ uisalguñiñlaklugichunniñ. Taatnamik kiuqausik-sraiññiğaat. ⁴¹ Utiqami piñayuakni nipliutiniğai, “Kiikaa, siñigitchi qanutun minguiqsigusiñu.

Aglaan siñikpaaniktusi. Uvva aatchuutañiksrañña iñuum Iğñiñan tikitchuq añalatağiyumiñnaqsipñu

killuliqirinun. ⁴² Makillusi, utlaglavut, atanji tunirigikkağa imma tikitchuq.”

Jesus Tiguniğaat

⁴³ Jesus uqaqtitlugu Judas, ilaᅇat qulit malğuiç maliguaqtaiñ tikiññiqsuq. Aggiquasiqhuni iñugiaktuanik iñuᅇnik, saviqaqhutiᅇ sulit anautchiraqhutiᅇ. Qaukᅇnich agaayuliqsit, aglaliqiritlu sulit sivulliuqtiğruat tuyuğiniğaiç.

⁴⁴ Taavruma tuniritñiktuam ilaanik qaiññigaa itnaqhuni ilitchuğipchautigigisiñiplugu, “Taamna kunikkağa, tavra ilaᅇuğisiruq. Tiguyumagiksi aullautiluguasiñ qaunagilugu.” ⁴⁵ Judas-

ᅇum tikirgauraqamiuᅇ Jesus nipliutiniğaa, “İlisautrii,” kunikᅇlugu. ⁴⁶ Aasiñ tamatkua

tigguqᅇuᅇniğaat. ⁴⁷ İlaᅇata maliguaqtaiñ

qichaqtuam amuliqamiuᅇ savikpani anauniğaa savaktaat qaukᅇiata agaayuliqsit,

siutaiqsiqᅇlugu. ⁴⁸ Jesus-ᅇum nipliutigai, “Suvaata tigutyaaqpsitᅇa savikpaliraaqhusi anautaniglu? Savvaqᅇuktaunasugivisitᅇa? ⁴⁹ Uvlutaugagipman

agaayyuvikpaᅇmi ilisautiplusi naagauvva tigullaitchipsitᅇa, aglaan aglaksimaaqtuaq taatna Agaayyutim uqaᅇhani ittuksraupluni.” ⁵⁰ Tarrali maliguaqtai iluqatiᅇ suksraaqᅇlugu qimaᅇniqsut.

⁵¹ Nukatpiaq, maliguaqtaiñ ilaᅇat, atnuğaaqagñiqsuq qalipquañhiñamik. Tiguliqsaq-manituuq ⁵² qalipquani unitᅇlugu qimaᅇniqsuq atnuğaunnani.

Jesus Uqaqsittaagvinmi

⁵³ Taapkua tigusiruat pituigun tasiuğniğaat Jesus qaukᅇiatnun agaayuliqsit, katimaruannun iluqatiᅇ qaukᅇnich agaayuliqsit sivulliuqtiğruat

aglaliquiritlu. ⁵⁴ Peter malikmiñiqsuq
 uñasiuraaqhuni silataanunaglaa igluqpanjan
 agaayuliqsit qaukhiata. Aquppiqatauniksug
 qaunaksrini naniaqtuaqhuni ikniñmi.
⁵⁵ Qaukhiñich agaayuliqsit suli iluqatin
 uqaqsittaagtitchirit pakaaqañiqsut agvisik-
 sranjanik akikñaqlugu Jesus tuqqutchuklugu,
 aglaan paqitchitlaiññiqsut. ⁵⁶ Iñugiaktuat
 ilisimaraugaluagtut akikñaqlugu, aglaan
 ilisimaruaruat atinjtqataqtut. ⁵⁷ Tavra ilisimarit
 ilañich makinniqsut akikñaqlugu nipliqhutin,
⁵⁸ “Tusaagikput nipliqman, ‘Piyaaquqgisigiga
 agaayyuvikpak iñiqtauruaq argañnik, aglaan
 piñayuakkun uvlut nappaiñiaqtuna atlamik
 iñiqtaunitchuamik argañnik.’” ⁵⁹ Iñisimaritunniñ
 taapkua piqasiutilguiññiqsut taavrumuuna.
⁶⁰ Qaukhiat agaayuliqsit makinniqsuq sivuğaatan.
 Tarra apiqsruğniğaa Jesus, “Kiggutiksraitpiun una
 ilisimarit uqağikkanat akikñaqhutin?” ⁶¹ Aglaan
 Jesus nipaisaaqtuq uqañitluni sumik.

Apiqsrutqilgiññiğaa qaukhiata agaayuliqsit
 nipliqhuni, “Christ-ñuvich, Iğñiña Nangakkauruam
 Agaayyutim?” ⁶² Jesus-ñum kiuniğaa, “Tarra,
 Ilaañuruña. Tautukkisigiksi Iñuum Iğñiña
 aquppikpan taliqpiani Sañipayaalgum
 qinigiñisiplugu atqaqpan nuviyakun qilañmiñ.”
⁶³ Qaukhiata agaayuliqsit aliktuğniğai
 atnuğaani nipliqhuni, “Inuqsranaiqsugut
 ilisimarauruksramik! ⁶⁴ Tusaagiksi uqağniqhuutaal
 Qanuq sivunniğniqipisi?” Iluqatin katimaruat
 tuqqutaksrağniğaa. ⁶⁵ Ilañisa tivvuaqtuqlugu,
 irrak matuqqaaqlugik anaumikkaat apiqsruqlugu,

“Ki, nalautchagïñ kimun anaumiktilaaqnik.”
Taatnaanikmata qaunaksrit tiguplugu
pattanïgaat.

Peter-m Jesus Piïlaagïgaa

⁶⁶ Peter ititlugu silataani uqaqsittaagvium tik-
iññigaa aġnam savaktaan qaukhiata agaayuliqsit.

⁶⁷ Uuma tautukamiuñ naniaqtuaqtuaq
iñmiñik iġisaqhiġniġaa nipliutiġlugu, “Ilvittuq
piqatigipmikkañatin Jesus Nazareth-mium!”

⁶⁸ Peter piïlaaqtiqtuq, “Naluruña. Kañiqsimañitchiga
qanutchimik uqaqtilaan.” Nuktaaqtitlugu
aqargiqpak qalġuġniqsuq.

⁶⁹ Suli aġnam taututqilġitñamiuñ nipliutiniġai
tamatkua qichaqtuat, “Uvvauna iġagipmikkañat.”

⁷⁰ Peter piïlaatqilġiññiqsuq. Kiñuagunsuli
qichaqtuat tavrani nipliutiniġaat Peter, “Iġmun
iġagigaatin Galilee-ġmiuñuplutin.”

⁷¹ Aglaan
suviagaqsiñiqsuq itnaqhuni, “Agaayyutim
anasiññuqsagliña uqañitkuma iġumutuuruamik.
Nalugiga kisutilaana taavruma añutim.”

⁷² Tugliġiqġlugu aqargiqpak qalġuġniqsuq.
Peter-m itqagñiġai uqalġikkani Jesus-ñum,
“Aqargiqpak qalġuqtaġaluaqnagu malġuñniaglaan.
Piïlaaġutigigisigikma piñasuniaglaan.” Itqaqamiuñ
taamna qiagaqsiñiqsuq.

15

Pilate-muutiniġaat Jesus

¹ Tavra uvlaatchaurami qaukhiñich agaayuliqsit
piqatigiplugich sivulliuqtigruat suli aglaliqirit
suli iluqagmiñ uqaqsittaagtitchirit katimaniqsut
sivunniughutin. Tamatkua Jesus qiliqtinniġaat.

Qilgutilik tasikuaqlugu Pilate-muutiniġaat kavanauruumun.

² Pilate- η um apiqsruġaa, “Uvva Jew- η uruat umialigivatin?” Jesus- η um kiugaa, “Tavra ilvich taatnaqtutin.” ³ Qauk η ich agaayuliqsit pasiuġniġaat i η ugiaktuatigun sutigun. Aglaan Jesus kiumaksri η i η i η iqsuq. ⁴ Pilate- η um apiqsrulgitkaa, “Kiggutiksrai η i η iqpich? Qanutunaglaan i η ugiaktautigiruanik pasiuqpatin!” ⁵ Jesus nipli η gitchuq. Taatnamik Pilate quvigusun η i η iqsuq.

Jesus Tuquruksraġuġaat

⁶ Ukiupayaaqman Jew- η uruat niġiqpagvikaatni atil η mi Apqusaakkau η ig η mik Pilate annaktitchi-raġni η qsuq atautchimik isiqtamik kisupayaamik pisukami η . ⁷ Akunġatni isiqtat i η uk inni η qsuq atilik Barabbas-mik i η uaqatauruaq taapkua a η yakmata akik η aq η ugu Roman kavama η atnik. ⁸ I η ugayaat Pilate-mukamitru η qasri η iaqsi η i η ġaat pituiquplugu isiqtaq pirag η ig η misun sivuani. ⁹ Pilate- η um kiugai, “Pituiġitquvisit η a Umialgatnik Jew- η uruat?” ¹⁰ Ilitchuġiniġaa qauk η ich isa agaayuliqsit qaitchi η hat Jesus-mik siq η ataqah η miktigun. ¹¹ Aglaali qauk η ich agaayuliqsit akatchi η i η qsut i η un η nik Pilate- η um pituiġitquplugu Barabbas-mik. ¹² Pilate kiugai, “Qanuġisi η i η qpig η una taiguutiqaqtuaq Umialgatnik Jew- η uruat?” ¹³ Iluqati η i η uich nipli η aqpa η ni η qsut, “Kikiaktuutili!” ¹⁴ Pilate- η um apiqsruġniġai, “Suvaata? Savamaq η uqaqpa?” Aglaan i η uich nipli η aqpaurallapi η ni η qsut, “Kikiaktuutisiu η !” ¹⁵ Pilate- η um quyalisuk η ugich i η uich pituiġi η ġaa Barabbas il η i η t η un. Qaitkamiu η

Jesus anuyyiuqtimiñun tiliñigai, “Ki, ipiğaqtuqsuñ! Kikiaktuutinaqsiruq.”

Anuyyiuqtit Mitautigigaat Jesus

¹⁶ Anuyyiuqtit itqutiniğaat Pilate-ñum tupiqpañanun, aasiñ katitquniğaich atlat anuyyiuqtit, ¹⁷ atnuğaaqługu akisuruanik kaviqsamik suli niaquusiplugu kakitlağnanik aasiñ iliplugich niaquanun. ¹⁸ Kamaginñuağniğaat sivuğaani nipliqtutın, “Uvvaguuq Umialgat Jew-ñuruat!” ¹⁹ Anaullağniğaat niaquagun anautamik suli tivvuaqtuqlugu sitquğvigiqlugu sivuğaani Jesus. ²⁰ Mitautigianikamitruñ mattaqtinnigaat kaviqsaaq silatiguuq atipkaqluguasiiñ ilaan atnuğaaniñik. Tavra aullautiniğaat kikiaktuutiviksrañanun.

Jesus Kikiaktuutigaat Sanniğutamun

²¹ Uvvaguuq iglaullağmıñ anuyyiuqtit paağniğaat iñuk atiqatuaq Simon-mik utiqtuuq nunaqqimun. Nunuriñigaat iqsruquplugu Jesus-ñum kikiaktuutriviksraña. Taamna Simon Cyrene-nağmiu aapañak Alexander-mlu Rufus-ñumlu. ²² Tikiutiniğaat nunañanun taiyuutiliñmik Golgotha-mik mumiutiqaqhuni “Niaqum Saunğa.” ²³ Imiksritkaluağniğaat asiam misuğanik avuqlugu sunağnitчуamik. Aglaan Jesus imiñiñniğaa. ²⁴ Tamatkua anuyyiuqtit kikiaktuutigaat. Tavra aviktuğniğaich atnuğaani aasiñ saaptautigiqlugich qanutchimik iñuk piksraquplugu. ²⁵ Nine-aklaaqman uvlaami kikiaktuutiniğaat. ²⁶ Aglaich pasikkusiani iliñiğaich niaquan qulaanun itna aglakugich, “Umialgat Jew-ñuruat.” ²⁷ Ilaani

kikiaktuutriqatauniqsuk malguk tiglinniaqtik, ilaqataa taliqpian tunjaani suli ilaqataa saumiani. ²⁸ [Sivuniksriqirim tarra Agaayyutim uqalha immiumaruq, "Irrutinigaat savamaqluktuatun."]

²⁹ Iñuich apqusaqtuat niaqulaniqsut nipliaplutin pisaanñatinik Jesus-mun, "Aa! Uqaguuruatin piyaqqulhiñauñlugu agaayyuvikpak aasiñ nappatqiglugu pinasuni uvluni, ³⁰ ki, anniqsugñ ilipnik, aasiñ atqagñ sannigutamiñ."

³¹ Taatnatuntuuq qauklinisa agaayuliqsit piqasiqhutin aglaliqiririk mitautigigaat, "Una anniqsuiraqtuq atlanik, aglaan inmiñik anniqsulguitmiñiqsuq. ³² Ki, Christ, Umialga Israel-ñum, atqagutin kikiaktuutrivipniñ! Uvagut tautukkuptigu ukpigiyumaikput." Taapkuak kikiaktuutriqatauruak suviagutiniḡaak.

Jesus Tuquruq

³³ Uvlug qitiqquqman taaqsiñiqsuq nuna-payaami. ³⁴ Three-aklaaqman Jesus nipitusiñiqsuq, "Eloi, Eloi, lama sabachthani?" mumiutiqaqhuni, "Agaayyutmaan, Agaayyutmaan, suvaata suqutigingiqpina?" ³⁵ Iñich tamatkua qichaqtuat tusaakamiñ nipliqsut, "Atañii, tuqluḡaga Elijah." ³⁶ Iñat iñuich tiguliqamiñ allaqtigun qilamiksruaqhuni misuktiḡlugu misuqqumun, isautchiqsiquḡlugu ayauppiniñmik qaqhuukkun aktuḡlugu nipliqhuniyasiñ, "Ki, qiniḡumagikput Elijah agḡiḡisipmagaan atqautityaḡlugu." ³⁷ Jesus nipaalaliqhuni tuquniqsuq. ³⁸ Talukuyaaq agaayyuvikpanmi siiksiḡniqsuq tatpichakña takanuña taatna. ³⁹ Tavra anuyyiuqtit qauklat qichaqtuaq Jesus-ñum qaniñani tuqupman

nipligñiqsuq, “Iłumutun taamna anun igñiginigaa Agaayyutim.”

⁴⁰ Itmiñiqsut aġnat tautuktuat unjavaniñ, ilagiplugich Salome suli Mary Magdalene suli Mary, aakagikkanak taivruma kamanaiññiqsram James-ñum suli Joses-ñum. ⁴¹ Tamatkua piqasiqsuġniġaat Jesus Galilee-mi itman savautiplugulu. Atlat iñugiaktuat aġnat maliñniġaat Jerusalem-mun.

Jesus Iłuviġniġaat

⁴² Unnuksraaġuraaqman Joseph Arimathea-ġmiu tikiññiqsuq. Uvva uvluani sivuani Jew-ñuruat minguiqsiagviat piuq. ⁴³ Taatnamik ilaa taluqsraiġhuni utlautiniqsuq Pilate-mun. Injaġinigaa Jesus-ñum timaa. Joseph kamagikkau-pluni sivulliuqtigruañuniqsuaq niġiugaqaġniqsuq aullaġniñiġksrañanik anjaayuqautaanic Agaayyutim. ⁴⁴ Pilate quviġusuniqsuq Jesus tuquaniktigñiqman. Tuqłuġniġaa anuyyiuqtit qaukġiat apiqsruqługu tuquaniktigman. ⁴⁵ Tarra ilitchuġianikamiun taavrumakña anuyyiuqtit qaukġiatniñ Jesus-ñum tuqqutilaaña, qaitkaa timaa Joseph-mun. ⁴⁶ Joseph tauqsigñiqsuq ukiłhaaġiksaamik. Atqautiplugu Jesus-ñum timaa puuqługu ukiłhaaġiksuamik iliñiġaa iluviliuqtamun uyagañmi. Aksrakługu uyagañmik taluniġaa taamna iluviq. ⁴⁷ Mary Magdalene suli Mary aakagikkaña Joses-ñum qiñniġaa napmun iliñiaqmañaan.

16

Jesus Anitqisusq Tuquliġmiñ

¹ Jew-ηuruat minguiqsiagviat qaanjianikman, Mary Magdalene suli Mary aakana James-ηum suli Salome tauqsigñiqsut tipragiksaanik uqsruqtiguklugu Jesus. ² Uvlaatchaurami sivulligmi uvluani akunniqsaam tikitchut iluvigmun nuiyasriuraqmiuglu siqiñiq. ³ Uqaksraqtuniqsut inmiknun, “Kiami aksrakkisivaun uyağak paanjaniñ iluvğum?” (Atakkii uyağak anjigaluaqtuaq). ⁴ Tavrakna tautuñigaat uyağak aksraksimaanikhugu.

⁵ Tavra agnat isigñiqsut iluvigmun. Tautukkaat nukatpiaq aquppiuraaqtuaq taliqpian tujaani atnugaaqaqhuni takiruamik qatiqtaamik. Quvigutchañiqsut. ⁶ Aasiñ nukatpian nipliutigai, “Quvigusunagaasi! Pakakkiksi Jesus Nazareth-miu kikiaktuutrauraq. Agaayyutim anitqiksitkaa. Uvani ingitchuq. Qiñiqsiun nallavia. ⁷ Aglaan uqautityaqsigik maliguaqtit Peterlu, ‘Immaimña Galilee-muñniaqtuq sivupsitñi, taamani tautukkisigiksi tuvraglugu uqauttutaa ilipsitñun.’” ⁸ Tarra uniññigaat iluviq qilamik. Tatamitpaitlutin uuliksiñiqsut. Nipliñiñiqsut iñunmun apqutmikni iqsitchakpaitlutin.

Jesus Sagvigsuq Mary Magdalene-mun

⁹ Jesus anitqikhuni uvlaatchaurami sivulligmi uvluani akunniqsaam, sagvigñiqsuq sivulliuplugu taivrumuna Mary Magdalene-mun irrusiqluiyakkamiñ tallimat malgunnik. ¹⁰ Taavruma utlanigai piqatigisuukkanai Jesus-ηum kiñuvguruat qaiplutinlu. ¹¹ Uqautinigai Jesus iñuuniplugu suli tautuñiplugu. Tamatkua naagatai kiñuvguruat tusaakamin ukpigingñiñigaat.

Jesus Sagvigñiqsuq Malgunnun Maliguaqtinun

¹² Kinuagun Jesus sagviqmiñiqsuq iglaatun ilipluni malğunun ilaniknun aullaqtuanun nunaaqqimiñ. ¹³ Tavrakñatchiaq utiqniqsuk. Uqauraaqsiñiağaluagñiqsuk atlanun maliguaqtinun, aglaan tamatkua ukpiğitmiñigaich.

Jesus Sagviğñiqsuq Qulit Atautchiñun Maliguaqtinun

¹⁴ Kinuagun Jesus sagviqmiñiqsuq taapkununa qulit atautchiñun niğiñiaqtitlugich. Suakatağniğai ukpiqsriłguıłhatigun pitchigiıłhatigunlu atakkii ukpiğitlugich qiniqtuat ilaanik kinuagun anitqıłhan. ¹⁵ Nipliutigai, “Aullağusi iluqaanun nunamun, quliaqtuağiyumagiksi tusaayugaagıksuaq anniqsuğiakun iluqaitñun iñunun. ¹⁶ Kisupayaaq ukpiqsriuaq sulipaptaakkauruaq anniqsuğisuruq. Aglaan kispayaaq ukpiqsriñitchuaq suksraunğiqsaugisuruq. ¹⁷ Tamatkua ukpiqtuat piqağniaqtut ilitchuqqutaiñik sanjim taavrumuuna: Atuglugu atiga anittaigisirut irrusiqlunnik suliquatlagisirut atlakaagıiñik uqqanik. ¹⁸ Tigugaluagumiñ nimigianik unniñ imigaluagumiñ tuqunamik nuyuağnamiyumiñaitchut. Iğisigaich argagikkatiñ atniğñaqtuanun aasiñ tamatkua iluaqsıłutiñ.”

Jesus Aullaurauruq Qılañmun

¹⁹ Kinuagun Jesus-ñum Atanğum uqaqatigianikamigich, Agaayyutim aullautiuraagaqsiñigaa pakmunaaquvititluguasiñ taliqpinmitunaañun. ²⁰ Maliguaqtai aullaqhutiñ quliaqtuağniqsut tusaayugaagıksuamik nanipayaaq. Atanğuruam savaqatiginigai nalupqinaigutiplugu

uqauttutaat ilumun itilaanjanik quviqnaqtuatigun
savaanjisigun.

Ippitchuat Makpigaaat - Agaayyutim Uqalhi
Inupiatun

The New Testament in Northwest Alaska Eskimo

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Inupiatun, Northwest Alaska (Northwest Alaska Eskimo)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-25

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

46cece15-9127-50b3-bf07-88a1082e7ab6